

سؤالات تستی:

۱. کدام گزینه جزء صفات و عناوینی که خداوند برای قرآن بیان کرده، نمی باشد؟

۱- کتاب ۲- صراط ۳- فرقان ۴- ذکر

۲. پیروان تورات و انجیل در قرآن چه نامیده می شوند؟

۱- مجوس ۲- صابئین ۳- اهل کتاب ۴- مسلمان

۳. به منظور قرائت صحیح و زیبای قرآن کریم، رعایت چه نکاتی لازم است؟

۱- انس با قرآن ۲- تدبیر در قرآن ۳- خواندن قرآن ۴- تلفظ صحیح و فصیح قرآن

۴. منظور از تلفظ صحیح، عدم اشتباه در تلفظ کدام حروف است؟

۱- حروف مشابه مانند "غ" و "ق" ۲- حروف حلقی مانند "ح" و "ع"

۳- رعایت مخارج حروف ۴- تلفظ صحیح حروف "ث" و "ذ"

۵. خواندن آیات به صورت جمله به جمله به کدام مورد از دستیابی به قرائت صحیح اشاره دارد؟

۱- تلفظ صحیح و فصیح حروف ۲- رعایت تجوید قرآن

۳- رعایت وقف و ابتدای صحیح ۴- ترتیل قرآن

۶. ریشه کلمه "قرآن"، چیست و به چه معنا است؟

۱- قرء، قرائت ۲- اقراء، خواندن ۳- قراء، قاریان ۴- قرو، قاری

۷. چرا قرائت قرآن و انس با آن بین مسلمانان بیشتر از خواندن کتابهای آسمانی دیگر در بین پیروان آنهاست؟

۱- خواندن قرآن ثواب بیشتری دارد ۲- سایر کتب آسمانی به اندازه قرآن خوانده نمی شود

۳- قرآن، کتاب هدایت انسانهاست ۴- قرآن، آخرین کتاب نازل شده است

۸. لفظ "کتاب" برای قرآن، قبل از نزول قرآن، به چه کتابهایی اطلاق می شد؟

۱- کتب پیشین ۲- کتب درسی ۳- تورات و انجیل ۴- کتب آسمانی

۹. عنوان "ذکر"، برای قرآن به چه نکته ای اشاره دارد؟

۱- انسان فطرتاً به خدا گرایش دارد ۲- انسان به ظواهر دنیا توجه دارد

۳- انسان نیاز به تذکر و یادآوری دارد ۴- انسان نیاز به پند و عبرت دارد

۱۰. "جدا کننده حق از باطل"، به کدام ویژگی قرآن اشاره دارد؟

۱- فرقان ۲- ذکر ۳- نور ۴- کتاب

۱۱. چرا قرآن به عنوان "نور"، معرفی می شود؟

۱- تاثیر گذاری قرآن بر قلب انسان ۲- نورانیت قرآن

۳- روشنگر مسیر حرکت و هدایت انسانها ۴- وجه تمایز مؤمن از کافر

۱۲. با توجه به آیات سوره ضحی چه موضوعی باعث ناراحتی و نگرانی پیامبر (ص) شده بود؟

۱- لجاجت کفار ۲- ایمان نیاوردن مردم ۳- قطع وحی ۴- قطع نعمتهای الهی

۱۳. کلمه "ضحی" به چه معنا است؟

۱- نزول نعمتهای الهی ۲- گسترش نور آفتاب

۳- بشارت نزول وحی به پیامبر(ص) ۴- یاد آوری نعمتهای الهی به پیامبر(ص)

سؤالات تشریحی:

۱۴. برای دستیابی به قرائت صحیح و زیبا، چه شرایطی را باید رعایت کنیم؟ با ذکر مثال توضیح دهید؟

۱۵. قرآن کریم برای معرفی خود، از چه صفات و عناوینی استفاده می کند؟

۱۶. به کار بردن کلمه "ذکر" برای قرآن، به چه موضوعی اشاره دارد؟
۱۷. چرا قرآن کریم خودش را به عنوان "نور" معرفی می کند؟
۱۸. استفاده از لفظ "کتاب"، قبل از قرآن برای اشاره به کدام کتابهای آسمانی صورت گرفته و پیروان این کتابهای آسمانی چه نامیده می شوند؟
۱۹. تفاوت تلفظ صحیح و تلفظ فصیح در چیست؟
۲۰. سوره ضحی به دنبال چه حادثه ای نازل شد؟
۲۱. علت یادآوری نعمتهای الهی در گذشته به پیامبر(ص)، در سوره ضحی چه بود؟
۲۲. نزول سوره ضحی، چه بشارتی را برای پیامبر(ص) به دنبال داشت؟

پاسخنامه درس ۱

سوالات تستی

۱. گزینه «۲» ص ۱۹ و ۲۰ و ۲۱ کتاب درسی «صفاتی که قرآن برای معرفی خود بین می کند عبارت است از: کتاب-فرقان-ذکر-نور» با کمی تغییر
۲. گزینه «۳» ص ۱۹ کتاب درسی «استفاده از لفظ «کتاب» برای اشاره به کتاب های آسمانی، قبل از «قرآن» برای «تورات» و «انجیل» صورت گرفته است و پیروان این کتاب های آسمانی با عنوان «اهل کتاب» شناخته می شوند.»
۳. گزینه «۴» ص ۱۸ کتاب درسی «برای دستیابی به قرائت صحیح و زیبا، رعایت شرایط زیر ضروری است: تلفظ صحیح و فصیح حروف به ویژه حروف (ث ح ذ ص ض ط ظ ع غ ق) که در سال های گذشته با چگونگی تلفظ آنها آشنا شده اید.»
۴. گزینه «۱» ص ۱۸ کتاب درسی «مقصود از تلفظ صحیح، عدم اشتباه در تلفظ حروف مشابه مانند «غ» و «ق» است.»
۵. گزینه «۳» ص ۱۸ کتاب درسی «رعایت وقف و ابتدای صحیح: یعنی خواندن آیات به صورت جمله جمله و پرهیز از توقف در وسط جملات.»
۶. گزینه «۱» ص ۱۹ کتاب درسی «این کلمه از ریشه «قرء» گرفته شده است و به معنای چیزی است که باید آن را قرائت نمود.»
۷. گزینه «۲» ص ۱۹ کتاب درسی «قرائت قرآن و انس با آن در بین مسلمانان خیلی بیشتر از خواندن کتاب های آسمانی در بین پیروان سایر ادیان است و آن قدر که قرآن خوانده می شود، سایر کتب آسمانی قرائت نمی شود.»

۸. گزینه «۳» ص ۱۹ کتاب درسی «استفاده از لفظ «کتاب» برای اشاره به کتاب های آسمانی، قبل از «قرآن» برای «تورات» و «انجیل» صورت گرفته است»

۹. گزینه «۳» ص ۲۰ کتاب درسی «انسان اگرچه به صورت فطری، به سوی خداوند و نیکی ها گرایش دارد و آنها را می شناسد، ولی گاه با مشغول شدن به ظواهر زندگی و غرق شدن در آن، از یاد خدا و انجام نیکی ها غافل می شود که نیاز به تذکر پیدا کند.»

۱۰. گزینه «۱» ص ۲۰ کتاب درسی «یکی دیگر از عناوینی که قرآن خود را به آن معرفی می کند، «فرقان» می باشد. این کلمه به معنای «جداکننده» است. آیات قرآن با بیان معارف الهی و تکیه بر دلایل روشن، جدا کننده حق از باطل، حلال از حرام، صواب از خطا و ویژگی های مؤمن از کافر می باشد»

۱۱. گزینه «۳» ص ۲۱ کتاب درسی «قرآن نیز که خود را به عنوان «نور» معرفی می کند، مسیر هدایت انسان ها را روشن نموده و ایشان را به سوی بهشت رهنمون می شود.»

۱۲. گزینه «۳» ص ۲۳ کتاب درسی «طبق بعضی از روایات مدتی وحی به پیامبر اکرم قطع شده و ایشان بر اثر تأخیر و قطع موقت نزول آیات، ناراحت بودند و این موجب عیب جویی مخالفان شده بود؛ تا این که سوره ضحی نازل شد.»

۱۳. گزینه «۲» ص ۲۳ کتاب درسی «کلمه «ضحی» به معنی گسترش نور آفتاب است.»

سوالات تشریحی

۱۴. ۱- تلفظ صحیح و فصیح حروف، به ویژه حروف (ث-ح-ذ-ص-ض-ط-ظ-ع-غ-ق). مقصود از تلفظ صحیح، عدم اشتباه در تلفظ حروف مشابه مثل "غ" و "ق" و مقصود از تلفظ فصیح، بیان حرف به لحن عربی و زیباست. ۲- رعایت وقف و ابتدای صحیح: یعنی خواندن آیات به صورت جمله جمله و پرهیز از توقف در وسط جملات که عدم رعایت آن موجب تغییر معنای آیه خواهد شد. ص ۱۸ کتاب درسی

۱۵. کتاب، ذکر، فرقان، نور ص ۱۹ و ۲۰ و ۲۱

۱۶. کلمه "ذکر" به معنای "یادآوری" است. انسان اگر چه به صورت فطری به سوی خداوند و نیکیها گرایش دارد ولی گاهی با مشغول شدن به ظواهر زندگی، از یاد خدا و انجام نیکی ها غافل می شود و نیاز به تذکر دارد. ص ۲۰ کتاب

۱۷. نور سبب می شود که انسان اشیاء را از یکدیگر تشخیص دهد. قرآن نیز به عنوان "نور"، مسیر هدایت انسانها را روشن نموده و ایشان را به سوی بهشت رهنمون می شود. ص ۲۱ کتاب درسی

۱۸. تورات و انجیل - اهل کتاب

ص ۱۹ کتاب درسی

۱۹. مقصود از تلفظ صحیح، عدم اشتباه در تلفظ حروف مشابه مثل "غ" و "ق" و مقصود از تلفظ فصیح، بیان حرف به لحن

عربی و زیباست.

ص ۱۸ کتاب درسی

۲۰. طبق بعضی روایات مدتی وحی به پیامبر (ص) قطع شد و باعث عیب جویی مخالفان شده بود. پیامبر (ص) از این موضوع

ناراحت بودند تا این که سوره ضحی نازل شد. ص ۲۳ کتاب درسی

۲۱. گذشته زندگانی پیامبر (ص) را در نظر او مجسم می سازد که خداوند چگونه او را همیشه مشمول انواع رحمت خود قرار

داده و در سخت ترین لحظات زندگی حمایتش نموده است. ص ۲۳ کتاب درسی

۲۲. این سوره بشارتی به پیامبر (ص) است که خدا هرگز او را رها نساخته و آنقدر به او عطا خواهد کرد که خشنود

شود. ص ۲۳ کتاب درسی

سؤالات تستی:

۱. تلفظ صحیح حروف قرآن از چه جهت دارای اهمیت است؟
 - ۱- قرائت زیبا
 - ۲- فهم بهتر معانی قرآن
 - ۳- تلفظ نادرست آنها موجب تغییر معنا می شود
 - ۴- تدبر در قرآن
۲. تلفظ نادرست کدام کلمه در گزینه های زیر، موجب تغییر در معنای کلمه می شود؟
 - ۱- نَعْبُدُ
 - ۲- سَعِيدٌ
 - ۳- سُبْحَانَ
 - ۴- اُقْعَدُ
۳. کدام دسته از حروف زیر، جزء ۱۰ حرفی است که دارای تلفظ خاص و متفاوت با حروف فارسی است؟
 - ۱- (ح، ع، ق)
 - ۲- (ظ، ص، م)
 - ۳- (ت، ث، ص)
 - ۴- (ذ، ر، ض)
۴. تلفظ چند حرف در زبان عربی، با تلفظ آنها در زبان فارسی تفاوت قابل توجهی ندارد؟
 - ۱- ۲۰ حرف
 - ۲- ۱۸ حرف
 - ۳- ۲۸ حرف
 - ۴- ۱۰ حرف
۵. دو امانت گرانبها در میان امت، که در حدیث ثقلین از رسول خدا (ص)، به آنها اشاره شده، کدامند؟
 - ۱- قرآن و اهل بیت (ع)
 - ۲- اسلام و قرآن
 - ۳- قرآن و نهج البلاغه
 - ۴- قرآن و دین
۶. به چه دلیل مراجعه ی امت به اهل بیت پیامبر(ص)، ضرورت دارد؟
 - ۱- به دلیل پاکی و صداقت آنان
 - ۲- به دلیل سفارش اکید پیامبر(ص)
 - ۳- برای شناخت قرآن
 - ۴- برای انس بیشتر با آنان
۷. امام علی(ع) در چه کتابی در بیش از ۲۰ خطبه به معرفی قرآن و جایگاه رفیع آن پرداخته است؟
 - ۱- بحار الانوار
 - ۲- نهج البلاغه
 - ۳- صحیفه سجادیه
 - ۴- کنز العارفین
۸. معنی عبارت "وَالْمُحَدِّثُ الَّذِي لَا يَكْذِبُ" که برای معرفی قرآن در خطبه ۱۷۶ نهج البلاغه آمده، چیست؟

۱- حدیثی است که دروغ نمی گوید ۲- سخنی است که دروغ نمی گوید

۳- حادثه ای است که دروغ نیست ۴- سخن گویی است که دروغ نمی گوید

۹. عبارت "..... وَإِنَّ اللَّهَ سُبْحَانَهُ لَمْ يَعِظْ أَحَدًا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ" در خطبه ۱۷۶ نهج البلاغه با کدام ویژگی قرآن ارتباط دارد؟

۱- وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ۲- قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ

۳- وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ ۴- وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ.....

۱۰. معنای کلام امیر المؤمنین (ع) که فرمودند: "..... پس از آن برای بیمای های خود شفا و بهبودی بطلبید"، مربوط به کدام یک از گزینه های زیر است؟

۱- وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ ۲- أَنَّهُ شَافِعٌ مُّشَفَّعٌ ۳- فَاسْتَشْفَوْهُ مِنِ أدْوَانِكُمْ ۴- زِيَادَةٌ فِي هُدًى

۱۱. کدام یک از گزینه های زیر، به سخن امیر المؤمنین که "و در آن بهار دل ها" است، اشاره دارد؟

۱- وَمَا لِلْقَلْبِ جِلَاءٌ غَيْرُهُ ۲- وَفِيهِ رِيْعُ الْقَلْبِ ۳- وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ ۴- وَيَتَابِعُ الْعِلْمِ

۱۲. محتوای کلی سوره طارق به چه موضوعاتی اشاره دارد؟

۱- معاد و قرآن و اهمیت آن ۲- سوگند های خداوند ۳- انذارهای الهی ۴- برپایی قیامت

سؤالات تشریحی:

۱۳. با توجه به "حدیث ثقلین" از رسول خدا (ص)، دو امانت گرانبهای پیامبر(ص) در میان امت چیست؟

۱۴. در کتاب "نهج البلاغه"، سخنان چه کسی جمع آوری شده و محتوای آن چیست؟

۱۵. در کلام امیر المؤمنین (ع) از خطبه ۱۷۶ نهج البلاغه، منظور از "أَنَّهُ شَافِعٌ مُّشَفَّعٌ" چیست؟

۱۶. طبق سفارش پیامبر(ص) در حدیث ثقلین، مراجعه به اهل بیت (ع) چه ضرورتی دارد؟

۱۷. تلفظ صحیح حروف از چه جهت اهمیت دارد؟

۱۸. "طارق" به چه معناست؟ دو محور اساسی سوره طارق چیست؟

پاسخنامه درس ۲

سوالات تستی

۱. گزینه «۳» ص ۲۸ کتاب درسی «تلفظ صحیح حروف از آن جهت دارای اهمیت است که تلفظ نادرست آنها می تواند موجب تغییر معنای کلمه و یا جمله، خصوصاً در قرائت نماز گردد.»
۲. گزینه «۲» ص ۲۸ کتاب درسی «سَعِيد: خوشبخت صَعِيد: زمین (خاک)»
۳. گزینه «۱» ص ۲۸ کتاب درسی «جدول تلفظ حروف»
۴. گزینه «۲» ص ۲۸ کتاب درسی «تلفظ ۱۸ حرف زبان عربی، با تلفظ آنها در زبان فارسی تفاوت قابل توجهی ندارد.»
۵. گزینه «۱» ص ۲۹ کتاب درسی «با توجه به معنای این حدیث، قرآن و اهل بیت، دو امانت گران بهای رسول خدا در میان امت می باشند که هیچگاه از یکدیگر جدا نمی شوند و هریک همواره در کنار دیگری است.»
۶. گزینه «۳» ص ۲۹ کتاب درسی «پیدا نکردم»
۷. گزینه «۲» ص ۲۹ کتاب درسی «نهج البلاغه جایگاه ویژه ای دارد. امام علی علیه السلام، در بیش از ۲۰ خطبه از این کتاب، به معرفی قرآن و جایگاه رفیع آن پرداخته است.»
۸. گزینه «۴» ص ۲۹ کتاب درسی «وَالْمُحَدَّثُ الَّذِي لَا يَكْذِبُ وَ سَخَنَ كَوَيْبِي اسْتِ كِه دَرُوغ نَمِي كُوِيْدِ؛»
۹. گزینه «۲» ص ۳۱ کتاب درسی **فعالیت کلاسی**
۱۰. گزینه «۳» ص ۳۰ کتاب درسی «...فَاسْتَشْفَوْهُ مِنْ أَدْوَانِكُمْ ... پس از آن برای بیماری های خود شفا و بهبودی بطلبید»
۱۱. گزینه «۲» ص ۳۱ کتاب درسی «وَفِيهِ رَبِيعُ الْقَلْبِ وَ دَرِ آن بَهَار دَل هَا»
۱۲. گزینه «۱» ص ۳۳ کتاب درسی «این سوره دو محور اساسی دارد: ۱- معاد و رستاخیز ۲- قرآن و اهمیت آن»

سوالات تشریحی

۱۳. با توجه به معنای «حدیث ثقلین» از رسول خدا (ص)، قرآن و اهل بیت (ع)، دو امانت گران بهای رسول خدا (ص) در میان امت هستند که هیچگاه از یکدیگر جدا نمی شوند. ص ۲۹ کتاب درسی
۱۴. در میان کتابهایی که به جمع آوری احادیث معصومین (ع) پرداخته اند، "نهج البلاغه" جایگاه ویژه ای دارد. امام علی (ع)، در بیش از ۲۰ خطبه از این کتاب، به معرفی قرآن پرداخته است. ص ۲۹ کتاب درسی

نام کتاب: علوم و معارف قرآنی (۱)

نام درس: درس (۲)

۱۵. آن شفاعت کننده ای است که شفاعتش پذیرفته است. ص ۳۰ کتاب درسی

۱۶. اهل بیت پیامبر (ص)، بهترین افرادی هستند که برای شناخت قرآن باید به آنها مراجعه کرد. ص ۲۹ کتاب درسی

۱۷. تلفظ صحیح حروف از آن جهت اهمیت دارد که تلفظ نادرست آنها می تواند موجب تغییر کلمه یا جمله، مخصوصاً در نماز گردد. ص ۲۸ کتاب درسی

۱۸. این سوره دو محور اساسی دارد: ۱- معاد و رستاخیز ۲- قرآن و اهمیت آن / سوره با سوگندهایی به آسمان و ستاره شبگرد (طارق) آغاز می گردد. ص ۳۳ کتاب درس

سؤالات تستی:

۱. حروف مشابه در زبان فارسی و عربی به چه صورت تلفظ می شوند؟

۱- در هر دو زبان یکسان تلفظ می شوند

۲- در زبان عربی یک حالت؛ ولی در زبان فارسی هر حرف تلفظ خاص خود را دارد

۳- در هر دو زبان به صورت خاص تلفظ می شوند

۴- در زبان فارسی یک حالت؛ ولی در زبان عربی هر حرف تلفظ خاص خود را دارد

۲. قرآن کریم در طی چند سال بر پیامبر (ص) نازل شد؟

۴-۲۰ سال

۳-۱۳ سال

۲-۲۳ سال

۱-۱۰ سال

۳. قرآن کریم به چه صورت بر پیامبر (ص) وحی می شد؟

۲- به صورت یکباره

۱- به تدریج و متناسب با شرایط زمان و مکان

۴- در زمان استراحت پیامبر (ص)

۳- در موقعیتهای بحرانی و در هنگام جنگها

۴. اعتراضات و اشکالات دشمنان به پیامبر (ص)، در مورد نزول قرآن چه بود؟

۲- چرا قرآن یک جا بر پیامبر (ص) نازل نمی شود؟

۱- چرا قرآن بر شخص پیامبر (ص) نازل می شود؟

۴- چرا قرآن متناسب با شرایط گوناگون نازل می شود؟

۳- چرا قرآن یک جا بر پیامبر (ص) نازل می شود؟

۵. علت اینکه قرآن به تدریج بر پیامبر (ص) نازل می شد، چه بود؟

۲- تا مردم بتوانند در آیات تدبر کنند

۱- برای اینکه پیامبر (ص)، آیات را با درنگ و با حوصله برای مردم بخوانند

۴- تا مردم بتوانند آیات را با دقت بخوانند

۳- تا در یافت آیات برای پیامبر (ص)، ملال آور نباشد

۶. ضبط و ثبت آیات قرآن به چه صورت انجام می گرفت؟

- ۱- توسط شخص پیامبر (ص) ۲- توسط حضرت علی (ع) ۳- توسط پیامبر (ص) و مسلمانان ۴- توسط مسلمانان
۷. بهترین نحوه تعلیم و کامل ترین شیوه تربیت چه زمانی اتفاق می افتد؟
- ۱- با تلاوت مداوم آیات ۲- با بیان تدریجی و آهسته و پیوسته آیات برای مردم
- ۳- با دقت در معنای آیات ۴- با نزول یکباره آیات
۸. نزول تدریجی قرآن کریم، چه تاثیری روی پیامبر (ص) داشت؟
- ۱- باعث قوت قلب پیامبر (ص) می شد ۲- پیامبر (ص) فرصت داشتند آیات را حفظ کنند
- ۳- مکتوب کردن آیات راحت تر انجام می شد ۴- پیامبر (ص) فرصت داشتند آیات را تفسیر کنند
۹. در چه سوره هایی از قرآن کریم به نزول تدریجی قرآن اشاره شده است؟
- ۱- سوره فرقان و نور ۲- سوره اسراء و یس ۳- سوره فرقان و اسراء ۴- سوره طه و اسراء
۱۰. چرا تأثیر بیان یک حکم به هنگام نیاز، مؤثرتر از آن است که پیش از آن همه احکام یک جا نازل شده باشد؟
- ۱- چون عمل به آن حکم در آینده با ابهامات بسیاری برای مسلمانان همراه خواهد بود
- ۲- چون آیات با گذشت زمان فراموش می شوند
- ۳- چون حفظ و نگهداری آیات به سختی صورت می گیرد
- ۴- تأثیر آیات بر زندگی فردی و اجتماعی افراد کم می شود
۱۱. سوره بلد در چه سالی و در کجا نازل شده است؟
- ۱- سال سوم بعثت و در مدینه ۲- سال سوم بعثت و در مکه ۳- سال دوم بعثت و در مدینه ۴- سال دوم بعثت و در مکه
۱۲. محتوای سوره بلد به چه حقیقتی از زندگی انسان در عالم دنیا اشاره دارد؟
- ۱- مردم به دو گروه "اصحاب المیمنه" و "اصحاب المشئمه" تقسیم می شوند ۲- سرنوشت مؤمنان و کافران در دنیا

۴- ناسپاسی کافران در برابر نعمتهای الهی

۳- زندگی انسان در دنیا همواره توأم با مشکلات و رنج است

سوالات تشریحی:

۱۳. نزول آیات قرآن بر پیامبر(ص) به چه صورت بود و چند سال طول کشید؟
۱۴. آیات قرآن متناسب با چه شرایطی بر پیامبر(ص) نازل می شد؟
۱۵. چرا نزول آیات قرآن به صورت یکباره، تأثیر نزول همان آیات را به هنگام خطر نداشتند؟
۱۶. چگونه و چه موقع مردم و مخاطبان قرآن به مرحله کمال خویش نزدیک می شوند؟
۱۷. چرا با نزول تدریجی آیات قرآن، ضبط و ثبت آیات آسانتر انجام می گرفت؟
۱۸. مراد از "اصحاب الیمینه" و "اصحاب المشئمه" در سوره بلد چه کسانی هستند؟

پاسخنامه درس ۳

سوالات تستی

۱. گزینه «۴» ص ۳۸ کتاب درسی «در زبان فارسی، حروف مشابه، معمولاً به یک حالت تلفظ می شود؛ ولی در زبان عربی هر حرف تلفظ خاص خود را دارد.»
۲. گزینه «۲» ص ۴۰ کتاب درسی «آیات قرآن کریم در طول ۲۳ سال پس از بعثت پیامبر اکرم در مکه و مدینه بر ایشان وحی می شد»
۳. گزینه «۱» ص ۴۰ کتاب درسی «آیات قرآن کریم در طول ۲۳ سال پس از بعثت پیامبر اکرم در مکه و مدینه بر ایشان وحی می شد و دستورات لازم را برای هدایت انسان ها بیان می نمود. یعنی متناسب با شرایط پیش آمده برای مسلمانان و با توجه به اقتضائات گوناگون زمانی و مکانی، به تدریج بر پیامبر وحی می شد.»
۴. گزینه «۲» ص ۴۰ کتاب درسی «قرآن کریم یکی از اعتراضات و اشکالاتی که دشمنان پیامبر مطرح می نمودند را این گونه معرفی می کند: «وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُلَّةً وَّاحِدَةً» (و منکران گفتند چرا قرآن یک جا بر او نازل نمی شود)»
۵. گزینه «۱» ص ۴۱ کتاب درسی «در سوره اسراء می خوانیم «وَقُرْآنًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ وَ عَلَ النَّاسِ عَلٰی مُكْثٍ وَ نَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا» (آیات قرآن را از هم جدا کردیم، تا آن را با درنگ بر مردم بخوانی و آن را به تدریج نازل کردیم) این آیه، نزول تدریجی آیات بر پیامبر را به این دلیل می داند که ایشان آیات را به تدریج و با حوصله برای مردم بخواند»
۶. گزینه «۳» ص ۴۱ کتاب درسی «پیدا نکردم»

۷. گزینه «۲» ص ۴۱ کتاب درسی «بهترین نحوه تعلیم و کامل ترین شیوه تربیت، زمانی اتفاق می افتد که معارف دینی به تدریج برای مخاطبان بیان گردند، تا مردم آهسته اما پیوسته زندگی فردی و اجتماعی خود را با آن هماهنگ کرده و به مرحله کمال خویش نزدیک شوند.»

۸. گزینه «۱» ص ۴۰ کتاب درسی «نزول تدریجی آیات، خصوصاً در موقعیت های بحرانی و در هنگام جنگ ها و تنگناها، بهترین دلگرمی و پشتوانه برای پیامبر بود و قلب ایشان را قوت می بخشید.»

۹. گزینه «۳» ص ۴۰ کتاب درسی «وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُلَّةً وَّاحِدَةً» (و منکران گفتند چرا قرآن یک جا بر او نازل نمی شود؟) (فرقان / ۳۲) «وَقُرْآنًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ وَ عَلَّ النَّاسَ عَلَى مَكْثٍ وَ نَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا» (آیات قرآن را از هم جدا کردیم، تا آن را با درنگ بر مردم بخوانی و آن را به تدریج نازل کردیم) (اسراء / ۱۰۶)

۱۰. گزینه «۱» ص ۴۱ کتاب درسی «همچنین نزول آیات به صورت تدریجی موجب می گشت تا هر حکم به دنبال ایجاد نیاز به آن نازل گردد و روشن است که تأثیر بیان یک حکم به هنگام نیاز، بسیار مؤثرتر از آن است که پیش از آن همه احکام یک جا نازل شده باشد. مثلاً وقتی آیه ای درباره اسیران جنگی نازل می شود و مسلمانان هنوز چنین اسیرانی را ندارند، عمل به آن حکم به آینده واگذار خواهد شد و البته ابهامات بسیاری را نیز برای این مسلمانان ایجاد خواهد نمود.»

۱۱. گزینه «۲» ص ۴۳ کتاب درسی «سوره بلد در سال سوم بعثت در مکه نازل شده است.»

۱۲. گزینه «۳» ص ۴۳ کتاب درسی «سوره بلد به این حقیقت که زندگی انسان در عالم دنیا همواره توأم با مشکلات و رنج است، اشاره می کند.»

سوالات تشریحی

۱۳. آیات قرآن کریم در طول ۲۳ سال پس از بعثت پیامبر اکرم (ص) در مکه و مدینه، به صورت تدریجی بر ایشان وحی می شد. ص ۴۰ کتاب درسی

۱۴. متناسب با شرایط پیش آمده برای مسلمانان و شرایط گوناگون زمانی و مکانی به تدریج بر پیامبر (ص) وحی می شد و دستورات لازم را برای هدایت انسان ها بیان می نمود. ص ۴۰ کتاب درسی

۱۵. نزول تدریجی آیات، خصوصاً در هنگام جنگها و تنگناها، بهترین دلگرمی و قوت قلب برای پیامبر (ص) و دعوت ایشان به صبر و پایداری بود که نزول یکباره آیات چنین تاثیری را به هنگام خطر نداشت. ص ۴۰ کتاب درسی

نام کتاب: علوم و معارف قرآنی (۱)

نام درس: درس (۳)

۱۶. بهترین نحوه تعلیم و کامل ترین شیوه تربیت، زمانی اتفاق می افتد که معارف دینی به تدریج برای مخاطبان بیان گردد و مردم آهسته و پیوسته زندگی فردی و اجتماعی خود را با آن هماهنگ کرده و به مرحله کمال خویش نزدیک شوند. ص ۴۱ کتاب

۱۷. پیامبر (ص) و مسلمانان اهتمام زیادی به حفظ آیات قرآن و ثبت و ضبط نمودن آنها داشتند و با نزول تدریجی آیات، حفظ آیات در سینه ها و مکتوب کردن آنها با دقت بیشتری صورت می گرفت. ولی با نزول یکباره آیات، حفظ و ثبت آنها با دشواری بسیاری روبرو بود. ص ۴۱ کتاب درسی

۱۸. "اصحاب الیمینہ" (مؤمنان صالح) و "اصحاب المشئمہ" (کافران و مجرمان). ص ۴۳ کتاب درسی

«سوالات تستی»

۱. منظور از سبب نزول آیه چیست؟
- ۱- روایات معصومین (ع) در مورد آیه
- ۲- حدیث پیامبر (ص) پیرامون آیه
- ۳- سؤال یا رویدادی که در زمان رسول خدا (ص) روی داده است
- ۴- تفسیر آیه
۲. چه ماجرابی موجب نزول آیه "ولایت" شد؟
- ۱- اهمیت موضوع نماز و زکات
- ۲- انفاق امام علی (ع) به فقیر
- ۳- ضرورت ولایت
- ۴- انفاق پیامبر (ص) در نماز
۳. به دنبال اطعام نیازمندان از سوی اهل بیت پیامبر (ص)، چه آیه ای نازل شد؟
- ۱- آیه ولایت
- ۲- آیه اطعام مسکین
- ۳- آیه اکمال
- ۴- آیه تبلیغ
۴. حضرت علی (ع)، چگونه زکات را به نیازمند پرداختند؟
- ۱- در حال رکوع
- ۲- در حال سجده
- ۳- در بین دو نماز
- ۴- در حال قیام
۵. با توجه به آیه "اطعام مسکین"، اهل بیت (ع) با چه شرایطی طعام خود را به مسکین و یتیم و اسیر می دهند؟
- ۱- با خوشرویی
- ۲- با سعه صدر
- ۳- با وجود علاقه و نیاز به آن
- ۴- با ترس از خدا
۶. سبب نزول، چه بخشهایی از قرآن کریم را در بر می گیرد؟
- ۱- تمام آیات قرآن
- ۲- سؤال یا رویدادی در زمان پیامبر (ص)
- ۳- آیات احکام
- ۴- آیات ارث
۷. اگر هدف و موضوع خاصی موجب نزول آیات قرآن باشد، به آن چه می گویند؟
- ۱- شأن نزول
- ۲- نزول تدریجی
- ۳- سبب نزول
- ۴- ترتیب نزول
۸. تفاوت شأن نزول و سبب نزول در چیست؟

۱- همه آیات قرآن سبب نزول دارند

۲- تعدادی از آیات قرآن شأن نزول دارند

۳- تعدادی از آیات شأن نزول و تعدادی از آیات سبب نزول دارند

۴- همه آیات قرآن شأن نزول دارند

۹. ضرورت نیاز یک مفسر به اطلاع از اسباب نزول آیات در چیست؟

۱- آشنایی با هدف و موضوع آیه

۲- در تفسیر آیات قرآن به اشتباه نیافتد

۳- برای سهولت در بیان احکام خاص

۴- برای سهولت در تفسیر آیات

۱۰. با توجه به معنای ظاهری آیه ۱۵۸ سوره بقره: "کسانی که حج خانه خدا و یا عمره انجام می دهند، گناهی نیست که بر آن دو

طواف کنند"، اگر سبب نزول آیه را ندانیم، چه برداشتی ممکن است از آیه داشته باشیم؟

۱- سعی صفا و مروه واجب نیست

۲- سعی صفا و مروه واجب است

۳- سعی صفا و مروه کراهت دارد

۴- سعی صفا و مروه پیش از اسلام جایز بوده است

۱۱. با دقت در سبب نزول آیه ۱۵۸ سوره بقره، سعی میان دو کوه صفا و مروه چه حکمی دارد؟

۱- سعی میان صفا و مروه مستحب است

۲- سعی میان صفا و مروه اشکال دارد

۳- سعی میان صفا و مروه واجب است

۴- سعی میان صفا و مروه عملی جاهلی و گناه است

۱۲. موضوع و محتوای کلی سوره غاشیه چیست؟

۱- معاد و توحید و نبوت ۲- معاد و توحید و عدل ۳- توحید و امامت و عدل ۴- معاد و نبوت و امامت

«سؤالات تشریحی»

۱۳. سبب نزول آیه چیست؟

۱۴. چه ماجرابی باعث نزول آیه "ولایت" شد و این آیه در شأن چه کسی نازل شده است؟

۱۵. تفاوت سبب نزول و شأن نزول را توضیح دهید.

۱۶. اگر یک مفسر با اسباب نزول آیات آشنا نباشد، چه اتفاقی می افتد؟ با ذکر مثال توضیح دهید.

۱۷. آیه "اطعام مسکین" به چه موضوعی اشاره دارد؟

۱۸. خداوند در سوره غاشیه در مورد چه موضوعاتی بحث می کند؟

پاسخنامه درس ۴

سوالات تستی

- گزینه «۳» ص ۴۹ کتاب درسی «سبب نزول آیه، عبارت است از سؤال یا رویدادی که در زمان رسول خدا(ص) روی داده است.»
- گزینه «۲» ص ۴۹ کتاب درسی «به عنوان نمونه، در منابع تاریخی و تفسیری می خوانیم که ماجرای خاتم بخشی امام علی(ع) به فقیر موجب نزول آیه «ولایت» شده است»
- گزینه «۲» ص ۴۹ کتاب درسی «و نیز می خوانیم که ماجرای اطعام نیازمندان از سوی اهل بیت پیامبر، موجب نزول آیه «اطعام مسکین» شده است.»

۴. گزینه «۱» ص ۴۹ کتاب درسی «سرپرست و ولی شما، تنها خداست و پیامبر او و آنها که ایمان آورده اند، همان ها که نماز را برپا می دارند و در حال رکوع، زکات می دهند.» متن مشخصی در کتاب که صراحتاً اشاره به موضوع کند ندارد مناسب ترینش

ترجمه آیه است

- گزینه «۳» ص ۴۹ کتاب درسی «و غذای(خود) را با اینکه به آن علاقه (و نیاز) دارند، به مسکین و یتیم و اسیر می دهند.»
- گزینه «۲» ص ۴۹ کتاب درسی «سبب نزول آیه، عبارت است از سؤال یا رویدادی که در زمان رسول خدا(ص) روی داده است.»
- گزینه «۱» ص ۵۰ کتاب درسی «مراد از شأن نزول، هدف و موضوع خاصی است که موجب نزول آیات قرآن می باشد.»
- گزینه «۴» ص ۵۰ کتاب درسی «همه آیات قرآن سبب نزول نداشته و سبب نزول مخصوص جایی است که سؤال یا رویدادی اتفاق افتاده باشد. اما باید به این نکته توجه داشته باشیم که درست است همه آیات سبب نزول ندارند، اما همه آیات دارای «شأن نزول» می باشند.»
- گزینه «۲» ص ۵۰ کتاب درسی «تردید نیست که آشنایی با اسباب نزول آیات، از دیگر علوم است که اگر یک مفسر از آن اطلاع نداشته باشد، در تفسیر آیات قرآن به اشتباه می افتد.»
- گزینه «۱» ص ۵۱ کتاب درسی «با توجه به معنای ظاهری آیه، ممکن است به این نتیجه برسیم که سعی میان دو کوه صفا و مروه واجب نیست.»

۱۱. گزینه «۳» ص ۵۱ کتاب درسی «در این جا توجه به سبب نزول آیه، ابهام معنایی آیه را برطرف می سازد و تفسیر صحیح که همان واجب بودن سعی صفا و مروه است را ارائه می دهد.» با کمی تغییر
۱۲. گزینه «۱» ص ۵۳ کتاب درسی «این سوره در سه موضع بحث می کند: ۱- معاد ۲- توحید ۳- نبوت

سوالات تشریحی

۱۳. سبب نزول آیه، عبارت است از سؤال یا رویدادی که در زمان رسول خدا (ص) روی داده است سپس آیاتی در باره آن ماجرا یا برای پاسخ گویی به پرسش های مطرح شده، نازل شده باشد. ص ۴۹ کتاب درسی
۱۴. ماجرای حاتم بخشی امام علی (ع) به فقیر، موجب نزول آیه "ولایت" شده است. ص ۴۹ کتاب درسی
۱۵. همه آیات قرآن سبب نزول نداشته و سبب نزول مخصوص جایی است که سؤال یا رویدادی اتفاق افتاده باشد. اما همه آیات دارای "شان نزول" می باشند. مراد از شان نزول، هدف و موضوع خاصی است که موجب نزول آیات قرآن می باشد. مثلاً اگر آیاتی در خصوص بیان احکامی خاص نازل شده باشد، آن احکام شان نزول آیات می باشند. ص ۵۰ کتاب درسی
۱۶. اگر یک مفسر از اسباب نزول آیات اطلاع نداشته باشد، بی تردید در تفسیر آیات قرآن به اشتباه می افتد. به عنوان نمونه، به معنای این آیه دقت کنید: «إِنَّ الصَّفَاَ وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا...» کوه "صفا" و "مروه" از شعائر (و نشانه های) خداست. بنابراین، کسانی که حج خانه خدا و یا عمره انجام می دهند، گناهی نیست که بر آن دو طواف کنند. (و سعی صفا و مروه انجام دهند). بقره/ ۱۵۸ / با توجه به معنای ظاهری آیه، ممکن است به این نتیجه برسیم که سعی میان دو کوه صفا و مروه واجب نیست، در حالیکه با دقت در سبب نزول آیه، معنای دیگری از آن برداشت می شود: دو کوه صفا و مروه پیش از اسلام جایگاه دو بت جاهلیت بوده که مشرکان آنها را مسح می کردند. به همین دلیل، با ظهور اسلام، مسلمانان سعی میان صفا و مروه را عملی جاهلی و گناه می پنداشتند. این آیه به مسلمانان می گوید که سعی میان دو کوه را گناه ندانند و با خیال آسوده این واجب الهی را انجام دهند. ص ۵۰ و ۵۱ کتاب درسی
۱۷. ماجرای اطعام نیازمندان از سوی اهل بیت پیامبر (ص)، موجب نزول آیه "اطعام مسکین" شده است: «وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا» (و غذای خود را با اینکه به آن علاقه (و نیاز) دارند، به مسکین و یتیم و اسیر می دهند. انسان (۸) ص ۴۹

نام کتاب: علوم و معارف قرآنی (۱)

نام درس: درس (۴)

۱۸. این سوره در سه موضوع بحث می کند: ۱- معاد، به خصوص کیفرهای دردناک مجرمان و پاداش های شوق انگیز مؤمنان.
۲- توحید، اشاره به آفرینش آسمان و خلقت کوه ها و زمین و توجه انسان ها به این سه موضوع اسرار آمیز بیان شده.
۳- نبوت، اشاره به گوشه ای از وظایف پیامبر(ص). ص ۵۳ کتاب درسی

سؤالات تستی

۱. لام در کلمه "الله"، پس از و چگونه تلفظ می شود؟

۱- محکم ۲- غلیظ ۳- درشت ۴- نازک

۲. در چه صورت لام در کلمه "الله"، نازک تلفظ می شود؟

۱- پس از و ۲- پس از ۳- پس از و ۴- پس از و

۳. آیات و سوره های قرآن کریم به چند دسته تقسیم می شوند؟

۱- مکی و مدنی ۲- تدریجی و دفعی ۳- توقیفی و اجتهادی ۴- مدنی و توقیفی

۴. آیات "مکی" چگونه آیتی هستند؟

۱- آیتی که بعد از هجرت پیامبر(ص) به مدینه بر ایشان نازل شده است

۲- آیتی که بعد از هجرت پیامبر(ص) به مکه بر ایشان نازل شده است

۳- آیتی که از ابتدای بعثت پیامبر(ص) تا هجرت ایشان به مدینه نازل شده است

۴- آیتی که از ابتدای بعثت پیامبر(ص) تا هجرت ایشان به مکه نازل شده است

۵. به چه آیتی "مدنی" گفته می شود؟

۱- آیتی که بعد از ورود پیامبر(ص) به مدینه نازل شده است ۲- آیتی که در غار حراء بر پیامبر(ص) نازل شده است

۳- آیتی که از ابتدای بعثت پیامبر(ص) در مدینه نازل شده است ۴- آیتی که به دنبال سؤال یا حادثه ای نازل شده است

۶. آیات مکی در کجا و در طول چند سال بر پیامبر(ص) نازل شده است؟

۱- مکه، ۱۰ سال ۲- مدینه، ۱۳ سال ۳- مکه، ۱۳ سال ۴- مدینه، ۱۰ سال

۷. آیات مدنی در کجا و در طول چند سال بر پیامبر(ص) نازل شده است؟

۱- مدینه، ۱۰ سال ۲- مکه، ۱۳ سال ۳- مدینه، ۱۳ سال ۴- مکه، ۱۰ سال

۸. مفسران و دانشمندان علوم قرآنی، با چه ملاکها و معیارهایی، آیات مکی و مدنی را شناسایی می کنند؟

۱- مراجعه به تفاسیر مختلف ۲- مراجعه به روایات معصومین (ع)

۳- مراجعه به داستانهای مربوط به سبب نزول آیات ۴- مراجعه به ترجمه های مختلف آیات

۹. چرا شناخت آیات مکی و مدنی برای یک مفسر لازم و ضروری است؟

۱- طبقه بندی آیات آسان تر می شود ۲- با مراحل دعوت پیامبر(ص) و خصوصیات روحی مردم آشنا می شود

۳- در تشخیص آیات تدریجی و دفعی به آنها کمک می کند ۴- با شأن نزول آیات آشنا می شوند

۱۰. آیا با توجه به مکی یا مدنی بودن آیات، می توان از ظاهر آیه ای حکم شرعی درستی برداشت کرد؟

۱- همه آیاتی که در مکه نازل شده اند، احکام شرعی را در بر می گیرند

۲- بخشی از آیات مکی، احکام شرعی را در بر می گیرند

۳- همه آیات مکی و مدنی، احکام شرعی را بیان می کنند

۴- گاهی آیه ای با حکم شرعی، چون در مکه نازل شده، باید به گونه ای دیگر تفسیر گردد

۱۱. چرا از ظاهر آیاتی که در مکه نازل شده است، نمی توان یک حکم شرعی درستی برداشت کرد؟

۱- در مکه و هنگام نزول آیه، هنوز احکام شرعی از طرف خدا وضع نشده بود

۲- با مراجعه به سبب نزول آیه، نمی توان حکم شرعی درستی از آیه برداشت کرد

۳- با مراجعه به شأن نزول آیه، می توان حکم شرعی درستی از آیه برداشت کرد

۴- احکام شرعی در پی حادثه ای و به دنبال سؤالات مردم نازل می شد

۱۲. با توجه به این که سوره مؤمنون در مکه نازل شده است، آیه "وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَّاتِ فَاعِلُونَ"، به چه موضوعی اشاره دارد؟

۲- انفاق مال مستحبی در مکه و مدینه

۱- پرداخت زکات واجب در مکه

۴- پرداخت زکات واجب و مستحب در مکه و مدینه

۳- پرداخت زکات مستحب در مدینه

۱۳. کلمه "تکاثر"، در سوره تکاثر به چه معنا است؟

۴- کوثر

۳- افتخار به زیادی ثروت

۲- ثروت

۱- تکثیر

۱۴. محتوای سوره تکاثر به چه موضوعی اشاره دارد؟

۲- سرزنش کسانی که بر یکدیگر تفاخر می کردند

۱- تشویق مردم به جمع آوری ثروت

۴- سرزنش ثروتمندان و دانشمندان

۳- تشویق مردم به کسب علم و دانش

سؤالات تشریحی

۱۵. لام در کلمه "الله" پس از **و** چگونه تلفظ می شود؟

۱۶. در چه صورت لام در کلمه "الله" به صورت نازک تلفظ می شود؟

۱۷. آیات و سوره های قرآن کریم به چند دسته تقسیم می شوند؟

۱۸. منظور از آیات و سوره های مکی و مدنی چیست؟

۱۹. مفسران و دانشمندان علوم قرآنی، برای شناسایی آیات مکی و مدنی، از چه ملاکها و معیارهایی استفاده می کنند؟

۲۰. شناخت آیات مکی و مدنی چه تأثیری در فهم آیات قرآن دارد؟

۲۱. با توجه به آیه "وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَّاتِ فَاعِلُونَ"، چرا نمی توان از ظاهر آیات، یک حکم شرعی درستی برداشت کرد؟

۲۲. تکاثر به چه معناست؟ و سوره تکاثر به چه موضوعاتی اشاره دارد؟

پاسخنامه درس ۵

سؤالات تستی

۱. گزینه (۳) ص ۵۸ کتاب درسی «لام کلمه «الله» پس از **و** به صورت **درشت** تلفظ می شود.»

۲. گزینه (۲) ص ۵۸ کتاب درسی «لام کلمه «الله» پس از **ـ** به صورت نازک تلفظ می شود.»

۳. گزینه «۱» ص ۵۹ کتاب درسی «آیات و سوره های قرآن کریم، به دو بخش کلی تقسیم می شوند: مکی و مدنی.»

۴. گزینه «۳» ص ۵۹ کتاب درسی «آیات و سوره هایی که از ابتدای بعثت پیامبر (ص) تا هجرت ایشان به مدینه نازل شده است، مکی هستند.»

۵. گزینه «۳» ص ۵۹ کتاب درسی «آنچه بعد از ورود ایشان به مدینه نازل شده است، مدنی محسوب می شود.»

۶. گزینه «۳» ص ۵۹ کتاب درسی «آیاتی که در طول ۱۳ سال حضور پیامبر در شهر مکه بر ایشان نازل شده، مکی است.»

۷. گزینه «۱» ص ۵۹ کتاب درسی «آیاتی که در طول ۱۰ سال حضور پیامبر در مدینه بر ایشان نازل شده است، مدنی محسوب می گردد.»

۸. گزینه «۳» ص ۵۹ کتاب درسی «مفسران و دانشمندان علوم قرآنی، با استفاده از ملاک ها و معیارهای گوناگونی، آیات مکی و مدنی را شناسایی می کنند. از جمله: مراجعه به داستان های نقل شده درباره سبب نزول آیات قرآن که این داستانها به نزول آیات، متناسب با واقعه ای خاص در زمان و مکان معینی (مکه یا مدینه) اشاره می نماید.»

۹. گزینه «۲» ص ۵۹ کتاب درسی «شناخت این آیات به مفسر کمک می کند تا با مراحل دعوت پیامبر (ص) آشنا شده و خصوصیات روحی و اجتماعی مردم آن زمان را شناسایی نماید.»

۱۰. گزینه «۴» ص ۶۰ کتاب درسی «**نفهمیدم**»

۱۱. گزینه «۱» ص ۶۰ کتاب درسی «زیرا در مکه هنوز احکام شرعی از طرف خدا وضع نشده بود.» **خواستم متن رو عوض کنم ولی**

نشد

۱۲. گزینه «۲» ص ۶۰ کتاب درسی «بسیاری از مفسران با توجه نمودن به این مسئله، زکات در آیه فوق را به معنای «انفاق مال» تفسیر نموده اند که در دوران مکه نیز بوده و مؤمنان به انجام آن سفارش شده بودند.»

۱۳. گزینه «۳» ص ۶۳ کتاب درسی «کلمه «تکاثر» به معنی افتخار به زیادی ثروت است.»

۱۴. گزینه «۲» ص ۶۳ کتاب درسی «در آیات ابتدایی این سوره سرزنش کسانی است که بر یکدیگر تفاخر می کردند.»

سوالات تشریحی

۱۵. به صورت درشت ص ۵۸ کتاب درسی

۱۶. پس از — ص ۵۸ کتاب درسی

۱۷. آیات و سوره های قرآن کریم، به دو بخش کلی تقسیم می شوند: مکی و مدنی ص ۵۹ کتاب درسی

۱۸. آیات و سوره هایی که از ابتدای بعثت پیامبر(ص) تا هجرت ایشان به مدینه نازل شده است، مکی هستند و آنهایی که بعد از ورود ایشان به مدینه نازل شده است، مدنی محسوب می شود. به دیگر معنا، آیاتی که در طول ۱۳ سال حضور پیامبر(ص) در شهر مکه بر ایشان نازل شده است، مکی بوده و آیاتی که در طول ۱۰ سال حضور پیامبر(ص) در مدینه بر ایشان نازل شده است، مدنی محسوب می گردد. ص ۵۹ کتاب درسی

۱۹. مفسران و دانشمندان علوم قرآنی، با استفاده از ملاک ها و معیارهای گوناگونی، آیات مکی و مدنی را شناسایی می کنند:

۱- مراجعه به سبب نزول آیات قرآن که متناسب با واقعه ای خاص در زمان و مکان معینی (مکه یا مدینه) می باشد. ۲-

مراجعه به سخنان نقل شده از صحابه پیامبر(ص)؛ چرا که این افراد از شاهدان نزول بوده و می دانستند که چه آیه ای در چه زمان و مکانی نازل شده است. ص ۵۹ کتاب درسی

۲۰. شناخت آیات مکی و مدنی برای یک مفسر لازم و ضروری است و به او کمک می کند تا با مراحل دعوت پیامبر(ص) آشنا

شده و خصوصیات روحی و اجتماعی مردم آن زمان را شناسایی نماید. این شناخت همچنین برای فهم دقیق تر آیات قرآن نیز مفید است، چه بسا آیه ای به ظاهر یک حکم شرعی را بیان می کند، اما چون در مکه نازل شده است و هنگام نزول آن، هنوز

احکام شرعی از طرف خدا وضع نشده بود، مفسر می بایست آیه را به گونه ای دیگر تفسیر نماید. ص ۵۹ کتاب درسی

۲۱. (مؤمنان کسانی هستند که) زکات را انجام می دهند. مؤمنون/۴ یک مفسر در برخورد با این آیه ممکن است، "زکات" را به

حکم واجب "زکات" تفسیر کند؛ در حالی که بر اساس روایات، سوره مؤمنون در مکه نازل شده است و آن هنگام هنوز

حکم شرعی زکات وضع نشده بود تا افراد موظف به پرداخت آن باشند. بنابراین تفسیر این آیه به حکم واجب زکات

نادرست است. اگر مفسر در اینجا به "مکی" و "مدنی" بودن سوره توجهی نداشته باشد، به اشتباه می افتد و تفسیر نادرستی

ارائه می نماید. به همین دلیل زکات در آیه فوق به "انفاق مال" تفسیر شده است که در دوران مکه هم بوده و مؤمنان به انجام

آن سفارش شده بودند. ص ۶۰ کتاب درسی

۲۲. کلمه "تکاثر" به معنی افتخار به زیادی ثروت است. سوره تکاثر مکی است و آیات ابتدایی آن سرزنش کسانی است که بر

یکدیگر تفاخر می کردند سپس در زمینه معاد، قیامت و آتش دوزخ و در پایان در مورد بازپرسی از نعمت ها هشدار می

دهد. ص ۶۳ کتاب درسی

سؤالات تستی

۱. حرف "راء" در چه صورت درشت تلفظ می شود و به آن چه می گویند؟

۱- همراه با اَ اِ اِ اِ؛ تفخیم
۲- همراه با اِ اِ اِ اِ؛ ترقیق

۳- بعد از اَ اِ اِ اِ؛ تفخیم
۴- بعد از اِ اِ اِ اِ؛ ترقیق

۲. "راء" ساکن، بعد از اَ اِ اِ؛ به چه صورت تلفظ می شود؟

۲- نازک
۲- درشت
۳- ترقیق
۴- تغلیظ

۳. "راء" ساکن در چه صورت نازک تلفظ می شود؟

۱- بعد از اَ اِ اِ اِ
۲- بعد از اِ اِ اِ اِ
۳- بعد از اِ اِ اِ اِ
۴- بعد از اِ اِ اِ اِ

۴. دلیل نام گذاری "کتاب"، به عنوان یکی از صفت‌های قرآن، چیست؟

۱- از آن جهت که قرآن در لوح محفوظ است
۲- از آن جهت که آیات قرآن به عنوان قانون و دستور العمل نوشته شده

۳- از آن جهت که قرآن دارای صفحاتی است
۴- از آن جهت که قرآن به صورت نوشتاری است

۵. در اصطلاح به "نوشته شدن آیات قرآن" چه می گویند؟

۱- کتابت قرآن
۲- صحیفه
۳- املاء
۴- نوشتار

۶. قرآنی که در دست ما است، در چه زمانی و به دستور چه کسی نوشته شده است؟

۱- در زمان رسول خدا(ص) به دستور علی(ع)
۲- در زمان رسول خدا(ص) و به دستور ایشان

۳- در زمان علی(ع) و به دستور ایشان
۴- در زمان ابوبکر و به دستور علی(ع)

۷. علت اهتمام زیاد پیامبر(ص) برای مکتوب شدن آیات قرآن چه بود؟

۱- برای سهولت حفظ آیات قرآن
۲- برای جلوگیری از تحریف آیات قرآن

۳- برای جلوگیری از فراموشی و تغییر آیات در طول زمان ۴- برای سهولت تلاوت قرآن

۸. پیامبر (ص) به چه صورت آیات قرآن را در اختیار اصحاب و یارانشان قرار می دادند؟

۱- به صورت مکتوب ۲- آیات را برای آنها تفسیر می کردند

۳- آیات را برای آنها تکرار و املاء می کردند ۴- آیات را برای آنها قرائت می کردند

۹. با توجه به برخی نقل های تاریخی، کاتبان وحی چند نفر بودند؟

۱- ۴۵ نفر ۲- ۴ نفر ۳- ۱۵ نفر ۴- ۴۰ نفر

۱۰. مهم ترین کاتبان وحی چه کسانی بودند؟

۱- علی (ع)، ابوبکر، طلحه و زبیر ۲- علی (ع)، عبد الله بن مسعود، طلحه و زبیر

۳- عبد الله بن مسعود، علی (ع)، طلحه و عمر ۴- طلحه و زبیر، عبد الله بن مسعود، عمر

۱۱. اولین کسی که کتابت وحی را به عهده گرفت و تا آخرین روز حیات پیامبر (ص) به این کار ادامه داد، چه کسی بود؟

۱- عبد الله بن مسعود ۲- طلحه ۳- زبیر ۴- علی (ع)

۱۲. چرا علی (ع) به مردم می فرمود: پرسش های خود را تا در میان شما هستم، از من پرسید؟

۱- زیرا همیشه هنگام نزول وحی بر پیامبر (ص)، حضرت علی (ع) حضور داشتند ۲- زیرا علی (ع) اولین کاتب وحی بودند

۳- زیرا آیه ای نازل نمی شد مگر اینکه پیامبر (ص)، آن را بر علی (ع) می خواند ۴- زیرا علی (ع) در خانه پیامبر (ص) بودند

۱۳. کاتبان وحی، آیات قرآن را چگونه از پیامبر (ص)، دریافت می کردند؟

۱- آیات را حفظ می کردند و به دیگران یاد می دادند ۲- آیات را به طور مستمر تلاوت می کردند

۳- تفسیر آیات را یاد می گرفتند و به آنها عمل می کردند ۴- آیات را روی تکه های کاغذ، پوست و پارچه می نوشتند

۱۴. در زمان پیامبر (ص)، تمام آیات قرآن توسط چه کسانی نوشته شد؟

۴. گزینه (۲) ص ۷۰ کتاب درسی «قرآن از آن جهت که آیاتش به عنوان یک قانون و دستورالعمل نوشته شده و یکجا جمع شده است، به عنوان «کتاب» مشهور می باشد.»
۵. گزینه (۱) ص ۷۰ کتاب درسی «به نوشته شدن آیات قرآن، در اصطلاح «کتابت قرآن» گفته می شود.»
۶. گزینه (۲) ص ۷۰ کتاب درسی «قرآنی که پیش روی ماست، در زمان رسول اکرم (ص) و به دستور ایشان نوشته شده است.»
۷. گزینه (۳) ص ۷۰ کتاب درسی «قرآن، معجزه جاویدان پیامبر اسلام بود و ایشان در زمان حیات خود اهتمام فراوانی به مکتوب شدن آیات آن داشتند تا از فراموشی و تغییر در طول زمان در امان باشد.»
۸. گزینه (۳) ص ۷۰ کتاب درسی «ایشان پس از پایان یافتن وحی و دریافت الفاظ نورانی قرآن، آیات را برای اصحاب (یارانشان) می خواند و با تکرار برای ایشان املاء می نمود تا یادداشت کنند.»
۹. گزینه (۱) ص ۷۰ کتاب درسی «برخی نقل های تاریخی، نام ۴۵ نفر را به عنوان «کاتبان وحی» بیان نموده اند.»
۱۰. گزینه (۲) ص ۷۰ کتاب درسی «برخی نقل های تاریخی، نام ۴۵ نفر را به عنوان «کاتبان وحی» بیان نموده اند. امام علی (ع)، طلحه، زبیر و عبدالله بن مسعود از جمله این افراد می باشند.»
۱۱. گزینه (۴) ص ۷۰ کتاب درسی «اولین کسی که در مکه عهده دار کتابت وحی شد، امام علی (ع) بود.»
۱۲. گزینه (۳) ص ۷۰ کتاب درسی «در یکی از نقل های تاریخی می خوانیم: علی بن ابی طالب در مسجد کوفه نشسته بود و مردم دور او را گرفته بودند. ایشان فرمود: پرسش های خود را تا در میان شما هستم، از من پرسید. درباره آیات قرآن از من پرسید. به خدا قسم آیه ای نازل نشد مگر آنکه پیامبر، آن را بر من می خواند.»
۱۳. گزینه (۴) ص ۷۱ کتاب درسی «کاتبان وحی آیات قرآن را با اشتیاق و دقت فراوان از پیامبر دریافت می نمودند و آیات را زیر نظر ایشان، روی تک های کاغذ، پوست و پارچه می نوشتند.»
۱۴. گزینه (۲) ص ۷۱ کتاب درسی «پیدانکردم»
۱۵. گزینه (۱) ص ۷۳ کتاب درسی «نام سوره از واژه «القارعه» در آیه اول گرفته شده که یکی از نام های قیامت و به معنای کوبنده است.»

سوالات تشریحی

۱۶. حرف راء، همراه با ـــــــــــــــــا ـــــــــــــــــا ـــــــــــــــــا و به صورت درشت تلفظ می شود و به آن "نفخیم" می گویند. مانند:

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّ الْعَالَمِينَ
رُزِقُوا
الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَ الصُّلْحُ خَيْرٌ

شَرًّا

صِرَاطَ الَّذِينَ

خَيْرِ الرَّازِقِينَ

وَ الرُّوحِ

أرونی

مَغْفِرَةً وَ أَجْرٌ كَرِيمٌ

فَرُّوحٌ وَ رَيْحَانٌ

وَ قُدُورٍ رَاسِيَاتٍ

وَ كَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُورًا

ص ۶۸ کتاب درسی

ص ۶۸ کتاب درسی

۱۷. همراه با ---، ی، به صورت نازک تلفظ می شود و به آن "ترقیق" می گویند.

۱۸. راء ساکن، بعد از ء، ا، و به صورت درشت تلفظ می شود، مانند:

قُرْآنٌ

مَرِيْمٌ

يُرْسِلُ

فَرَقًا

عَفَّارٍ

كَالْفَخَّارِ

كَفُّورٍ

مَسْطُورٍ

راء ساکن بعد از --- به صورت نازک تلفظ می شود، مانند:

مَرِيهٍ

فَرَعُونَ

ص ۶۸ کتاب درسی

۱۹. اگر راء به هنگام وقف ساکن شود، از حرکت قبل از سکون تبعیت می کند، مانند:

قُدْرٍ — قُدْرٍ

نُدْرٍ — نُدْرٍ

وَالْعَصْرِ — وَالْعَصْرِ

ص ۶۹ کتاب درسی

۲۰. قرآن از آن جهت که آیاتش به عنوان یک قانون و دستور العمل نوشته شده و یکجا جمع شده است، به عنوان "کتاب"

مشهور است. ص ۷۰ کتاب درسی

۲۱. به نوشته شدن آیات قرآن، در اصطلاح "کتابت قرآن" گفته می شود. ص ۷۰ کتاب درسی

نام کتاب: علوم و معارف قرآنی (۱)

نام درس: درس (۶)

۲۲. پیامبر اسلام در زمان حیاتشان اهتمام فراوانی به مکتوب شدن آیات قرآن داشتند تا از فراموشی و تغییر در طول زمان در امان باشد. ایشان پس از پایان یافتن وحی، آیات را برای اصحاب (یارانشان) می خواند و با تکرار برای ایشان املاء می نمود تا یادداشت کنند. ص ۷۰ کتاب درسی

۲۳. امام علی علیه السلام، طلحه، زبیر و عبد الله بن مسعود ص ۷۰ کتاب درسی

۲۴. علی (ع) فرمود: هنگامی که به حضورشان می رسیدم، به من می فرمود: زمانی که حضور نداشتی، آیه هایی نازل شد، آنگاه آن را بر من می خواند... " ص ۷۰ کتاب درسی

۲۵. کاتبان وحی، آیات قرآن را با اشتیاق و دقت فراوان از پیامبر (ص) دریافت می کردند و زیر نظر ایشان، روی تکه های کاغذ، پوست و پارچه می نوشتند. ص ۷۱ کتاب درسی

سؤالات تستی

۱. در جمله ی "بخشش لازم نیست مجازاتش کنید"، با رعایت محل وقف بعد از چه کلمه ای، منجر به آزادی فرد خواهد شد؟

۱- بعد از بخشش ۲- بعد از لازم ۳- بعد از لازم نیست ۴- بعد از مجازات

۲. محل وقف چه نقشی در رساندن پیام جمله ایفا می کند؟

۱- به زیباتر شدن جمله کمک می کند ۲- موجب تغییر معنای جمله می شود

۳- سبب برداشت دو معنای کاملاً متضاد می شود ۴- نقشی ندارد

۳. اگر در آیات قرآن وقف نشود، چه اتفاقی می افتد؟

۱- قرائت به سختی انجام می شود ۲- آیات پشت سر هم خوانده می شوند

۳- موجب تغییر مفهوم آیات می شود ۴- ترجمه آیه راحت تر انجام می شود

۴. با توجه به معنای آیه ۶۵ سوره یونس، "سخنان آنان تو را غمگین نکند، تو را خداوندی سرپرستی می کند که هر چه عزت وجود دارد همه متعلق به اوست..."، اگر وقف و ابتدای مناسب رعایت نشود، از آیه چه برداشتی می شود؟

۱- غم و اندوه تو و تمام عزت، متعلق به خداست ۲- این گفته آنان که تمام عزت متعلق به خداست، تو را غمگین نکند

۳- قول آنان و عزت خدا تو را غمگین نکند ۴- قول آنان تو را غمگین نکند، عزت خدا کلی و برای خداست

۵. چرا قرآن کریم به زبان عربی نازل شده است؟ زیرا ...

۱- همه مخاطبان قرآن عربی زبان هستند ۲- زبان عربی، فصیح ترین زبان است

۳- پیامبر (ص)، عرب زبان بودند ۴- نخستین مخاطبان قرآن و شخص پیامبر (ص) عرب زبان بودند

۶. با توجه به آیه ۴۴ سوره فصلت "وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْءَانًا أَعْجَمِيًّا..."، اگر قرآن به زبان غیر عربی نازل می شد، چه اشکالاتی مطرح می شد؟

- ۱- آیا کتاب غیر عربی بر پیامبری که خودش عربی است، نازل شده است؟
- ۲- آیا پیامبر (ص)، غیر عرب است و قرآن به زبان خودش نازل شده است؟
- ۳- آیا قرآن، که کتاب هدایت همگانی است، برای غیر عرب ها نازل شده است؟
- ۴- آیا زبان عربی فصیح نیست که قرآن به زبان غیر عربی نازل شده است؟
۷. فلسفه نزول قرآن به زبان عربی چیست؟
- ۱- زبان عربی برای همگان قابل فهم است
- ۲- قرآن کریم مخصوص عرب زبانان نازل شده است
- ۳- مردم منطقه بعثت پیامبر (ص)، عرب زبان بودند
- ۴- زبان عربی بر سایر زبان ها برتری دارد
۸. هدف خداوند از نزول آیات قرآن چیست؟
- ۱- تعالیم آن محدود به یک نژاد و گروه خاص است
- ۲- آیات قرآن برای تعلیم و تزکیه کلیه انسان ها در همه قرون است
- ۳- قرآن به زبان عربی و مخصوص عرب زبانان است
- ۴- گسترش دین اسلام در منطقه بعثت پیامبر (ص) است
۹. امام رضا (ع)، چه کسانی را مخاطب قرآن معرفی می کنند؟
- ۱- هر ملتی در هر زمانی تا روز قیامت
- ۲- مردمانی مخصوص و معین و در زمانی خاص
- ۳- نژادها و گروه های خاص زمان بعثت پیامبر (ص)
- ۴- عرب های زمان پیامبر (ص)
۱۰. هدف قرآن از بیان ارزش های اخلاقی و انسانی و دعوت همگان به سوی آنها چیست؟
- ۱- جلوگیری از رواج فساد و فحشا در جامعه
- ۲- مبارزه با ظلم و ستم
- ۳- مبارزه با آداب و رسوم جاهلیت
- ۴- به سعادت رسیدن هر انسانی از هر قوم و زبانی
۱۱. "عادیات" به چه معناست؟
- ۱- عداوت و دشمنی
- ۲- اسبان دونده
- ۳- دشمنان اسلام
- ۴- اسبان دشمن

۱۲. پیامبر (ص)، پس از شکست دشمن و نزول سوره عادیات، در کدام نماز این سوره را تلاوت کردند؟

۱- نماز ظهر ۲- نماز شب ۳- نماز صبح ۴- نماز عصر

سؤالات تشریحی

۱۳. اهمیت محل وقف و ابتدا در رساندن پیام جمله را با ذکر یک مثال توضیح دهید.
۱۴. با توجه به آیه ۶۵ سوره یونس، "وَلَا يَحْزُنكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا...."، اگر وقف و ابتدای نامناسب صورت گیرد، چه تغییری در معنای آیه ایجاد می شود؟
۱۵. روش های مختلف برای تشخیص مکان های وقف چیست؟
۱۶. چرا قرآن کریم که کتاب هدایت همگان است، به زبان عربی نازل شده است؟
۱۷. ارزش های اخلاقی و انسانی که قرآن در آیات گوناگون خود، همگان را به سوی آنها دعوت می کند، چیست؟
۱۸. "عادیات" به چه معناست و شأن نزول سوره عادیات چیست؟

پاسخنامه درس ۲

سوالات تستی

۱. گزینه «۱» ص ۷۸ کتاب درسی «اگر بعد از کلمه «بخشش» وقف انجام شود، منجر به آزادی فرد خواهد شد: «بخشش، لازم نیست مجازاتش کنید.»
۲. گزینه «۳» ص ۷۸ کتاب درسی «محل وقف می تواند نقش مهمی را در رساندن پیام جمله ایفا نماید و در مثال مذکور سبب برداشت دو معنای کاملاً متضاد شود.»
۳. گزینه «۳» ص ۷۸ کتاب درسی «وقف و ابتدای نامناسب بر جملات قرآن نیز می تواند موجب تغییر مفهوم آیات قرآن شود.»
۴. گزینه «۲» ص ۷۸ کتاب درسی «**نفهمیدم**»
۵. گزینه «۴» ص ۸۰ کتاب درسی «نازل شدن قرآن به زبان عربی با توجه به نخستین مخاطبان قرآن و شخص پیامبر (ص) که عرب زبان بودند، یک جریان طبیعی است.»
۶. گزینه «۱» ص ۸۰ کتاب درسی «اگر این قرآن را به زبان غیر عربی می فرستادیم، می گفتند: چرا آیاتش روشن و آشکار نیست؟ آیا کتاب غیر عربی بر پیامبری که خودش عرب است نازل می شود؟»

۷. گزینه «۳» ص ۸۰ کتاب درسی «نازل شدن قرآن به زبان عربی با توجه به نخستین مخاطبان قرآن و شخص پیامبر (ص) که عرب زبان بودند، یک جریان طبیعی است؛ هر سخنور حکیمی، مطالب خویش را با زبان مخاطبان خود بیان می کند.»
۸. گزینه «۲» ص ۸۰ کتاب درسی «لازم است توجه داشته باشیم که اگر چه قرآن به زبان عربی نازل شده است؛ اما تعالیم آن محدود به یک نژاد و گروه خاصی نمی باشد و آیات آن برای تعلیم و تزکیه کلیه انسا نها در همه قرون نازل شده است. آیات قرآن، مخاطب خود را همه انسان ها معرفی می کند.»
۹. گزینه «۱» ص ۸۱ کتاب درسی «خداوند قرآن را برای زمانی خاص و مردمانی مخصوص و معین قرار نداد. قرآن در هر زمانی تازه و نو و نزد هر ملتی تا روز قیامت مورد استفاده است.»
۱۰. گزینه «۴» ص ۸۱ کتاب درسی «قرآن ارزش های اخلاقی و انسانی را در آیات گوناگون خود بیان می کند و همگان را به سوی آنها دعوت می کند. ارزش هایی چون خداپرستی، ظلم ستیزی، صداقت و نیکو کاری و... که برای به سعادت رسیدن هر انسانی لازم است و مخصوص قوم و زبان خاصی نیست.»
۱۱. گزینه «۲» ص ۸۳ کتاب درسی «کلمه عادیات به معنی اسبان دونده است.»
۱۲. گزینه «۳» ص ۸۳ کتاب درسی «سوره عادیات نازل شد درحالی که هنوز سربازان اسلام به مدینه بازنگشته بودند، پیامبر خدا آن روز برای نماز صبح آمد، و این سوره را در نماز تلاوت فرمود.»

سوالات تشریحی

۱۳. "بخشش لازم نیست مجازاتش کنید" معنای این جمله با یک وقف تغییر می کند. اگر بعد از کلمه "بخشش" وقف شود، منجر به آزادی فرد خواهد شد: "بخشش، لازم نیست مجازاتش کنید". اما اگر بعد از عبارت "لازم نیست" وقف شود، موجب مجازات فرد خواهد شد: "بخشش لازم نیست، مجازاتش کنید". بنابر این محل وقف می تواند نقش مهمی را در رساندن پیام جمله ایفا نماید و در مثال مذکور سبب برداشت دو معنای کاملاً متضاد شود. ص ۷۸ کتاب درسی
۱۴. وقف و ابتدای نا مناسب بر جملات قرآن همانند عدم رعایت تلفظ صحیح حروف، موجب تغییر مفهوم آیات قرآن می شود. به نمونه زیر دقت نمایید: الف - آیه ۶۵ سوره یونس: "وَلَا يَحْزُنْكَ قَوْلُهُمْ، إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا، هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ" در این آیه خداوند متعال پیامبرش را دلداری می دهد که "سخنان (یاوه های) آنان تو را غمگین نکند" زیرا مشرکان همواره ایشان را مورد تمسخر و طعنه و زخم زبان های آزار دهنده قرار می دادند. سپس برای تأکید بیشتر می فرماید: "إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا"، یعنی تو را خداوندی سر پرستی می کند که هر چه عزت وجود دارد همه متعلق به اوست و آنها نمی توانند به

عزت تو ضرری وارد کنند. حال اگر این دو قسمت را به دنبال یکدیگر قرائت نمایید، ابهام ایجاد می شود و ممکن است معنای آیه را تغییر دهد و ترجمه آن به این صورت می شود: "این گفته آنان که تمام عزت متعلق به خداوند است، تو را غمگین نکند". بنا بر این اگر بر جمله اول وقف نشود، موجب می شود گمان کنیم که عبارت "إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا"، توسط مشرکان بیان شده است در حالی که برعکس از جانب خدا می باشد. ص ۷۸ کتاب درسی

۱۵. برای تشخیص مکان های وقف، روش های متفاوتی وجود دارد که در این درس برخی از آنها را یاد آوری می کنیم:

۱- شماره انتهای آیات، نشانه مناسب بودن وقف است. ۲- علائمی که به شکل حروف ریز در بالای کلمات قرار دارند به ویژه در آیات طولانی، مانند: ج، ط، ز، س، م، ل، صلی، قلی ص ۷۹ کتاب درسی

۱۶. قرآن کریم که کتاب هدایت همگان است، به زبان عربی نازل شده است و این با توجه به نخستین مخاطبان قرآن و شخص پیامبر (ص) که عرب زبان بودند، یک جریان طبیعی است؛ هر سخنور حکیمی، مطالب خویش را با زبان مخاطبان خود بیان می کند. ص ۸۰ کتاب درسی

۱۷. قرآن در آیات گوناگون خود، همگان را به ارزش های اخلاقی و انسانی مانند خدا پرستی، ظلم ستیزی، صداقت و نیکوکاری و ... دعوت می کند که برای به سعادت رسیدن هر انسانی لازم است و مخصوص قوم و زبان خاصی نیست. ص ۸۱ کتاب درسی

۱۸. کلمه عادیات به معنی اسبان دهنده است. در شأن نزول این سوره آمده است که: در سال ۸ هجرت به پیامبر (ص) خبر دادند که دوازده هزار سوار در سرزمین "یابس" جمع شده و با یکدیگر عهد کرده اند که تا پیامبر (ص) و علی (ع) را به قتل نرسانند و جماعت مسلمین را متلاشی نکنند از پای ننشینند. پیامبر (ص)، علی (ع) و گروه کثیری از مهاجر و انصار را شبانه به سوی منطقه دشمن روانه کردند. نخست اسلام را بر آنها عرضه داشتند. چون نپذیرفتند، صبحگاهان به آنها حمله کردند و آنان را در هم شکستند. سوره عادیات نازل شد در حالی که هنوز سربازان اسلام به مدینه باز نگشته بودند، پیامبر (ص) آن روز برای نماز صبح آمد و این سوره را در نماز تلاوت فرمود. در این سوره سخن از پاره ای از ضعف های انسان همچون کفر، بخل و دنیا پرستی به میان می آورد و در پایان به مسئله معاد اشاره دارد. ص ۸۳ کتاب درسی

سؤالات تستی

۱. کار کرد اصلی علائم وقف همچون "ط" و "ج" چیست؟
- ۱- سهولت در قرائت
- ۲- نشان دهنده مکان شروع جمله
- ۳- تعیین مکان های مناسب جهت وقف صحیح
- ۴- برای فهم بهتر معنای آیه
۲. کلمات نشان دهنده ی مکان شروع جمله، در کدام یک از گزینه های زیر می باشد؟
- ۱- إِنْ، فَ، وَ، ثُمَّ، لِ
- ۲- أَنْ، فَ، وَ، ثُمَّ، لِ
- ۳- إِنْ، فَ، وَ، ثُمَّ، لِ
- ۴- إِنْ، فَ، وَ، ثُمَّ، لِ
۳. بهترین وقف و ابتدا بر چه اساسی است؟
- ۱- تلاوت زیبا
- ۲- معنا و روشن تر شدن مفهوم آیه
- ۳- سهولت حفظ آیات
- ۴- تدبر در آیات قرآن
۴. پذیرش قابل فهم بودن قرآن کریم برای همه انسانها در کجا کاربرد دارد؟ مقدمه ای است برای
- ۱- هدایت
- ۲- جاودانگی قرآن
- ۳- تفسیر قرآن
- ۴- مبارزه با جهل
۵. کدام یک از گزینه های زیر، از دلایل دانشمندان علوم قرآنی برای قابل فهم بودن قرآن برای بشر نمی باشد؟
- ۱- قرآن کتاب هدایت عرب زبانان است
- ۲- قرآن کتاب هدایت بشر است
- ۳- هموارد طلبی قرآن
- ۴- دعوت قرآن به تدبر و اندیشه در آیات
۶. قرآن کریم به چه منظوری بارها مخالفان را به هموارد طلبی قرآن دعوت کرده است؟
- ۱- برای مبارزه با شرک و بت پرستی
- ۲- برای اثبات حقانیت دعوت پیامبر (ص)
- ۳- به منظور دعوت به تدبر در قرآن
- ۴- برای اثبات حقانیت خود
۷. هدف خداوند از نزول آیات قرآن چیست؟
- ۱- تلاوت مستمر
- ۲- تدبر در آیات
- ۳- یاد خدا
- ۴- تفسیر
۸. لازمه ی بهره مندی انسانها از هدایت قرآن چیست؟

۱- درک معانی آیات ۲- تلاوت روزانه قرآن ۳- سکوت هنگام تلاوت قرآن ۴- گوش دادن به آیات قرآن

۹. چرا آیات قرآن ساده و قابل فهم برای همه انسانها است؟

۱- برای دعوت به هموردی قرآن ۲- برای دعوت به تدبیر ۳- برای هدایت عموم مردم ۴- برای هدایت پرهیزکاران

۱۰. سرزنش قرآن با عبارت "یا بر دل هایشان قفل نهاده شده است؟"، متوجه چه کسانی است؟ کسانی که ...

۱- در قرآن تدبیر نمی کنند ۲- قرآن نمی خوانند ۳- پند نمی گیرند ۴- عمل نمی کنند

۱۱. در سوره زلزال، به گواهی دادن چه کسی به تمام اعمال آدمی سخن به میان آمده است؟

۱- پیامبر (ص) ۲- آسمان ۳- قرآن ۴- زمین

۱۲. با اینکه مخاطب دستورات قرآن همه ی مردم هستند، چه کسانی از هدایت و اندرزهای موجود در آیات بهره می برند؟

۱- مؤمنان ۲- پرهیزکاران ۳- مسلمانان ۴- پیامبران و امامان

سوالات تشریحی

۱۳. برای شناختن مکان وقف، از چه روش هایی می توان استفاده کرد؟

۱۴. چه کلماتی نشان دهنده ی مکان شروع جمله می باشند؟

۱۵. دانشمندان علوم قرآنی چه دلایلی را برای قابل فهم بودن قرآن برای بشر بیان می کنند؟

۱۶. چه زمانی همورد طلبی قرآن معنا دارد؟

۱۷. لازمه ی بهره مندی انسانها از هدایت قرآن چیست؟

۱۸. پند آموزی از قرآن چه زمانی اتفاق می افتد؟

۱۹. موضوع و محتوای مورد بحث در سوره زلزال چیست؟

پاسخنامه درس ۸

سوالات تستی

۱. گزینه «۳» ص ۸۸ کتاب درسی «کارکرد اصلی این نشانه ها تعیین مکان های مناسب جهت وقف صحیح می باشد.»

۲. گزینه (۱) ص ۸۸ کتاب درسی «این کلمات، نشان دهنده مکان شروع جمله می باشند. بنابراین می توان قبل از آنها وقف کرد و جمله را به وسیله آنها شروع نمود، مانند: ان..... ف..... و..... ثُمَّ..... ل.....»
۳. گزینه (۲) ص ۸۹ کتاب درسی «بهترین وقف و ابتدا آن است که براساس معنا بوده و منجر به روشن تر شدن مفهوم آیه گردد.»
۴. گزینه (۳) ص ۹۰ کتاب درسی «یکی از مقدمه های تفسیر قرآن، پذیرش قابل فهم بودن قرآن کریم برای همه انسان هاست.»
۵. گزینه (۱) ص ۹۰ و ۹۱ کتاب درسی «دانشمندان علوم قرآنی، با بیان دلیل های مختلف، قرآن را برای بشر قابل فهم می دانند، که در اینجا به برخی از مه مترین دلی لها اشاره می کنیم: الف) همآورد طلی قرآن ب) دعوت قرآن به تدبّر و اندیشه در آیات ج) قرآن کتاب هدایت»
۶. گزینه (۴) ص ۹۰ کتاب درسی «قرآن کریم برای اثبات حقانیت خود، بارها مخالفان را به آوردن سوره یا سوره هایی همانند سوره های این کتاب آسمانی دعوت کرده است.»
۷. گزینه (۲) ص ۹۰ کتاب درسی «خداوند در قرآن کریم، هدف از نزول آیات قرآن را تدبّر در آنها دانسته است.»
۸. گزینه (۱) ص ۹۱ کتاب درسی «لازمه بهره مندی انسان ها از هدایت قرآن این است که معانی آیات آن را درک کنند تا بتوانند به آن عمل کنند.»
۹. گزینه (۳) ص ۹۱ کتاب درسی «این آیه، قرآن را ساده و قابل فهم معرفی می کند تا انسان ها بتوانند از آیات آن پند گرفته و در مسیر هدایت قرار گیرند: «وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ، فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ» (ما قرآن را برای پندآموزی آسان ساختیم، پس آیا پندگیرنده ای هست؟)»
۱۰. گزینه (۱) ص ۹۰ کتاب درسی «أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ، أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا» آیا آنها در قرآن نمی اندیشند یا برد لهايشان قفل نهاده شده است؟»
۱۱. گزینه (۴) ص ۹۳ کتاب درسی «این سوره از نشانه های وقوع قیامت بحث می کند و پس از آن از گواهی دادن زمین به تمام اعمال آدمی سخن به میان آمده است.»
۱۲. گزینه (۲) ص ۹۱ کتاب درسی «این (قرآن)، بیانی است برای عموم مردم و هدایت و اندرزی است برای پرهیزگاران.»

سوالات تشریحی

۱۳. برای شناختن مکان وقف از دو روش زیر می توان استفاده کرد: ۱- شناخت برخی کلمات مربوط به اول جمله، می تواند به شما کمک کند تا محل وقف را تشخیص دهید. ۲- بهترین وقف و ابتدا آن است که براساس معنا بوده و منجر به روشن تر شدن مفهوم آیه گردد. ص ۸۸ و ۸۹ کتاب درسی
۱۴. این کلمات نشان دهنده مکان شروع جمله می باشند. بنابراین می توان قبل از آنها وقف کرد و جمله را به وسیله آنها شروع نمود، مانند: ان ف و ثم ل ص ۸۹ کتاب
۱۵. الف- همآورد طلبی قرآن ب- دعوت قرآن به تدبر و اندیشه در آیات ج- قرآن کتاب هدایت ص ۹۰ و ۹۱ کتاب
۱۶. این همآورد طلبی زمانی معنا دارد که قرآن برای مخاطبان پیامبر (ص) قابل فهم باشد تا با فهم محتوای آن، سوره هایی شبیه سوره های آن بیاورند، در حالی که اگر نتوانند معنای آن را درک کنند، این دعوت بی معنا خواهد بود. ص ۹۰
۱۷. لازمه بهره مندی انسانها از هدایت قرآن این است که معانی آیات آن را درک کنند تا بتوانند به آن عمل کنند. ص ۹۰ کتاب
۱۸. پندآموزی از قرآن زمانی اتفاق می افتد که همگان معانی آیات آن را به خوبی درک کنند. ص ۹۱ کتاب درسی
۱۹. کلمه زلزال به معنی لرزش و زلزله است. نام دیگر این سوره زلزله است. این سوره از نشانه های وقوع قیامت بحث می کند و پس از آن از گواهی دادن زمین به تمام اعمال آدمی سخن به میان آمده است. سپس از تقسیم مردم به دو گروه "نیکوکار" و "بدکار" و رسیدن هر کس به اعمال خود سخن می گوید. ص ۹۳ کتاب درسی

سؤالات تستی

۱. چه چیزی باعث می شود که قرائت ما زیبا و به لحن عربی نزدیک شود؟
 - ۱- تجوید
 - ۲- ترتیل
 - ۳- تفخیم
 - ۴- فصاحت حرکات
۲. فتحه به همراه هشت حرف (خ ر ص ط ظ غ ق) به چه صورت تلفظ می شود؟
 - ۱- مانند "آ" ولی کوتاه
 - ۲- به صورت _ کشیده
 - ۳- به صورت "آ" کشیده
 - ۴- به صورت _ کوتاه
۳. تلفظ کسره به چه صورتی قرائت را زیباتر و فصیح تر می کند؟
 - ۱- "ی" ولی کوتاه
 - ۲- _ کوتاه
 - ۳- _ کشیده
 - ۴- "ی" کشیده
۴. فصاحت ضمه چگونه است؟
 - ۱- _ ولی کوتاه
 - ۲- "او" کشیده
 - ۳- "او" ولی کوتاه
 - ۴- _ کشیده
۵. چه دوره ای از زندگی انسان، بهترین دوره برای توجه به سخنان خداوند و انس با آن است؟
 - ۱- دوره میانسالی
 - ۲- دوره نو جوانی و جوانی
 - ۳- دوره کودکی
 - ۴- دوره پیری
۶. اولین مرحله انس با آیات قرآن کدام است؟
 - ۱- تدبر و تفکر
 - ۲- درک معانی و مفاهیم
 - ۳- قرائت مستمر آیات
 - ۴- رعایت فصاحت حرکات
۷. قرائت روزانه قرآن کریم چه تأثیری روی انسان دارد؟
 - ۱- موجب نورانیت و صفای دل می شود
 - ۲- زمینه ساز هدایت بشر است
 - ۳- یاد خدا را در ذهن زنده نگه می دارد
 - ۴- انسان را از کفر و شرک دور می سازد
۸. در چه صورت بهره مندی از هدایت های قرآن و قدم گذاشتن در راه زندگی و مسیر سعادت حاصل می شود؟
 - ۱- قرائت روزانه
 - ۲- فصاحت حرکات
 - ۳- انس با قرآن
 - ۴- تدبر و ژرف اندیشی در آیات
۹. برتری کلام خدای متعال بر دیگر سخنان به چه چیزی شباهت دارد؟

۱- مانند برتری خالق بر مخلوقات

۲- مانند برتری قرآن بر سایر کتابها

۳- مانند برتری پیامبران بر سایر مردم

۴- مانند برتری انسانها بر سایر موجودات

۱۰. با توجه به معرفی قرآن، تدبر در این دریای بیکران برای انسان چه فایده ای دارد؟

۱- خودش را می شناسد و جایگاهش را در هستی پیدا می کند ۲- به وجود محدود و فانی خود در برابر عظمت خدا پی می برد

۳- عظمت جهان هستی و موجودات را درک می کند ۴- خدا را آنگونه که شایسته عبادت است، پرستش می کند

۱۱. آیات سوره لیل، عاقبت انفاق کنندگان با تقوا را چگونه بیان می کند؟

۱- بد بختی و تنگدستی در زندگی دنیا ۲- خوشبختی و سهولت و آرامش

۳- جلب رضایت و خشنودی بندگان خدا ۴- هدایت در مسیر سعادت

۱۲. با توجه به آیات سوره لیل، پایان کار چه کسانی سختی و تنگی و بدبختی است؟

۱- منافقان ۲- منکران قیامت ۳- کافران ۴- بخیلانی که منکر پاداش قیامتند

سوالات تشریحی

۱۳. برای اینکه قرائت زیباتر و به لحن عربی نزدیکتر باشد، هنگام تلفظ حرکات، رعایت چه نکات تجویدی ضروری است؟

۱۴. دو مرحله ی اساسی انس با آیات قرآن و توجه به سخنان خداوند را توضیح دهید؟

۱۵. با توجه به حدیث پیامبر اکرم (ص)، قرائت روزانه قرآن کریم چه تأثیری روی انسان دارد؟

۱۶. چرا کلام خداوند متعال بر دیگر سخنان برتری دارد؟

۱۷. از نظر قرآن، سرنوشت انسانی که در آیات الهی تدبر می کند، چگونه است؟

۱۸. محتوای کلی سوره لیل، متوجه چه کسانی است؟

پاسخنامه درس ۹

سوالات تستی

۱. گزینه «۴» ص ۹۸ کتاب درسی «یکی از مواردی که قرائت ما را زیبا و به لحن عربی نزدیک می کند، فصاحت حرکات است.»
۲. گزینه «۱» ص ۹۸ کتاب درسی «فتحه به همراه ۲۰ حرف به طور معمولی تلفظ می شود. ولی به همراه هشت حرف (خ ر ص ض ط ظ غ ق) مانند «آ» ولی **کوتاه** تلفظ می شود.»
۳. گزینه «۱» ص ۹۸ کتاب درسی «کسره مانند «ای» ولی **کوتاه** تلفظ می شود.»
۴. گزینه «۳» ص ۹۸ کتاب درسی «ضمّه مانند «او» ولی **کوتاه** تلفظ می شود.»
۵. گزینه «۲» ص ۹۹ کتاب درسی «دوره نوجوانی و جوانی بهترین دوره برای توجه به سخنان خداوند و انس با آن است.»
۶. گزینه «۳» ص ۹۹ کتاب درسی «توجه به سخنان خداوند و انس با آیات قرآن دارای دو مرحله اساسی است: اولین مرحله آن، قرائت آیات است.»
۷. گزینه «۳» ص ۹۹ کتاب درسی «قرائت روزانه قرآن کریم یاد خدا و دستورات دینی را در ذهن زنده نگه می دارد و پرده های غفلت را کنار می زند.»
۸. گزینه «۴» ص ۹۹ کتاب درسی «مرحله پس از قرائت، «تدبّر و تفکّر» در آیات الهی است، زیرا بهره مندی از هدایت های قرآن و قدم گذاشتن در راه زندگی و مسیر سعادت جز با تدبّر و ژرف اندیشی در آیات آن به دست نمی آید.»
۹. گزینه «۱» ص ۱۰۰ کتاب درسی «برتری کلام خدای متعال بر دیگر سخنان مانند برتری خالق بر مخلوقات است.»
۱۰. گزینه «۱» ص ۱۰۰ کتاب درسی «انسان با تدبّر در این دریای بیکران، خود را آنگونه که قرآن معرفی می کند، می شناسد و جایگاهش را در هستی پیدا می کند.»
۱۱. گزینه «۲» ص ۱۰۳ کتاب درسی «این سوره مردم را به دو گروه تقسیم می کند: ۱- انفاق کنندگان با تقوا ۲- بخیلانی که منکر پاداش قیامتند. این سوره پایان کار گروه اول را خوشبختی و سهولت و آرامش می داند.»
۱۲. گزینه «۴» ص ۱۰۳ کتاب درسی «این سوره مردم را به دو گروه تقسیم می کند: ۱- انفاق کنندگان با تقوا ۲- بخیلانی که منکر پاداش قیامتند. این سوره پایان کار گروه دوم را سختی و تنگی و بدبختی می داند.»

سوالات تشریحی

۱۳. ۱- فصاحت فتحه: فتحه به همراه ۲۰ حرف به طور معمولی تلفظ می شود. ولی به همراه هشت حرف (خ ر ص ض ط ظ غ ق) مانند "آ" ولی **کوتاه** تلفظ می شود. ۲- فصاحت کسره: کسره مانند "ای" ولی **کوتاه** تلفظ می شود. ۳- فصاحت ضمه: ضمه مانند "او" ولی **کوتاه** تلفظ می شود. ص ۹۸ کتاب درسی
۱۴. توجه به سخنان خداوند و انس با آیات قرآن دارای دو مرحله اساسی است: اولین مرحله آن، قرائت آیات است. قرائت آیات قرآن به صورت مستمر در طول شبانه روز، موجب انس و ارتباط بیشتر با قرآن شده و زمینه آشنایی با دستورات آن را فراهم می آورد. مرحله پس از قرائت، "تدبر و تفکر" در آیات الهی است. زیرا بهره مندی از هدایت های قرآن و قدم گذاشتن در راه زندگی و مسیر سعادت جز با تدبر و ژرف اندیشی در آیات آن به دست نمی آید. ص ۹۹ کتاب درسی
۱۵. در حدیثی از رسول اکرم (ص) می خوانیم: "مَنْ قَرَأَ عَشْرَ آيَاتٍ فِي لَيْلِهِ لَمْ يُكْتَبْ مِنَ الْغَافِلِينَ" کسی که در هر شب ۱۰ آیه از قرآن قرائت نماید، از غافلان نوشته نمی شود. ص ۹۹ کتاب درسی
۱۶. کلام و سخن هر چه بلند تر و حکیمانه تر باشد، نیازمند دقت بیشتر و تفکر عمیق تر است. همانطور که وجود محدود، کوچک و فانی ما در برابر عظمت خدای بزرگ چیزی به حساب نمی آید، سخن بزرگ ترین دانشمندان نیز در برابر عظمت کلام او ناچیز و بی مقدار است. کلام الهی با دقت ترین الفاظ، عمیق ترین معانی را در راستای هدایت و سعادت انسان ها بیان نموده است، از این رو تدبر و تفکر در آن و به دست آوردن گهرهای معرفت و دانش از دریای بیکران آن پایانی ندارد. ص ۱۰۰ کتاب درسی
۱۷. انسان با تدبر در این دریای بیکران، خود را آنگونه که قرآن معرفی می کند، می شناسد و جایگاهش را در هستی پیدا می کند؛ به خوبی درک می کند از کجا آمده است و به سوی کجا در حرکت است؛ الگوهای زندگی که قرآن برای او معرفی می کند را می شناسد و تنها در صورت کسب این معارف است که قرآن به صورت واقعی در زندگی انسان ها حضور پیدا کرده و همچون نوری، مسیر حرکت به سوی سعادت را برای ایشان آشکار می نماید. ص ۱۰۰ کتاب
۱۸. این سوره مردم را به دو گروه تقسیم می کند: ۱- انفاق کنندگان با تقوا ۲- بخیلانی که منکر پاداش قیامت (ص ۱۰۳ کتاب)

سؤالات تستی

۱. الف با حروف "ص ض ط ظ غ ق ر خ" چگونه تلفظ می شود؟
 - ۱- صدای آ به صورت معمولی
 - ۲- به صورت کشیده
 - ۳- به صورت آ کوتاه
 - ۴- به صورت آ کشیده
۲. الف با سایر حروف به چه صورت تلفظ می شود؟
 - ۱- مانند آ کشیده
 - ۲- مانند آ کوتاه
 - ۳- مانند کشیده
 - ۴- مانند آ کوتاه
۳. تمثیل به چه معناست؟
 - ۱- مثال
 - ۲- تماثل
 - ۳- تشریح
 - ۴- تشبیه
۴. به جهت یا جهت هایی که یک چیز با چیز دیگر اشتراک دارد، در اصطلاح چه می گویند؟
 - ۱- تشبیه
 - ۲- وجه شبه
 - ۳- مشبه
 - ۴- تمثیل
۵. تمثیل از چه چیزی پرده بر می دارد؟
 - ۱- معانی مخفی یک سخن
 - ۲- مطالب پیچیده ذهنی
 - ۳- امور عینی و ملموس
 - ۴- استدلال های عقلی
۶. مثل عیسی در قرآن و نزد خدا مانند مثل چه کسی است؟
 - ۱- مثل پیامبر (ص)
 - ۲- مثل فرشتگان
 - ۳- مثل فرزند خدا
 - ۴- مثل آدم
۷. چرا خداوند در قرآن به خلقت عیسی از خاک اشاره می کند؟
 - ۱- چون مسیحیان او را از فرشتگان می دانستند
 - ۲- چون مسیحیان او را خدا یا پسر خدا می دانستند
 - ۳- چون پدر او حضرت آدم (ع) بود
 - ۴- چون عیسی (ع) پسر حضرت مریم (س) بود
۸. چرا مسیحیان حضرت عیسی (ع) را پسر خدا می نامیدند؟
 - ۱- چون بدون داشتن پدر متولد شده بود
 - ۲- چون خدا از روح خودش در او دمیده بود

۳- چون از جنس فرشتگان بود
۴- چون خدا فرمود " موجود باش " او هم فوراً موجود شد

۹. از چه نظر موضوع آفرینش حضرت آدم (ع) از آفرینش حضرت عیسی (ع) شگفت انگیز تر بود؟

۱- چون خلقت حضرت آدم (ع) زودتر از همه موجودات بود
۲- چون خداوند حوا را از باقیمانده خاک آدم (ع) آفرید

۳- چون حضرت آدم (ع) بدون پدر و مادر بود
۴- چون مسیحیان او را خدا یا پسر خدا نمی دانستند

۱۰. با توجه به آیه ۵۹ سوره آل عمران، قرآن کریم برای هدایت بشر و بیان مفاهیم عقلی و پیچیده خود از چه روشی استفاده کرده است؟

۱- تمثیل
۲- کنایه
۳- تشبیه
۴- استعاره

۱۱. محتوای کلی سوره تکویر بر چه اساسی می باشد؟

۱- خدا باوری
۲- نفوس انسانی
۳- عظمت آفرینش انسان
۴- نشانه های قیامت و دگرگونی های عظیم

۱۲. امام صادق (ع) در پاسخ به شبهه یکی از مخالفان درباره آیه قرآن که می فرماید: "هرگاه پوست تن گناهکاران در آتش بسوزد، پوست دیگری به جای آن قرار می دهیم"، از چه تمثیلی استفاده کردند؟

۱- مثل عیسی (ع) و آدم (ع)
۲- برگرداندن ظرف گلی شکسته به حالت اولیه اش

۳- اشاره به گناه پوست جدید
۴- تبدیل پوست انسان به گل

سؤالات تشریحی

۱۳. فصاحت الف با حروف "ص ض ط ظ غ ق ر خ" و با سایر حروف چگونه است؟

۱۴. تمثیل به چه معناست؟

۱۵. استفاده از تمثیل چه فوایدی دارد؟

۱۶. امام صادق (ع) شبهه ی فرد مخالف را در مورد آیه قرآن که می فرماید: "هرگاه پوست تن گناهکاران در آتش بسوزد، پوست دیگری به جای آن قرار می دهیم"، در قالب تمثیل چگونه پاسخ دادند؟

۱۷. خداوند در قرآن، شبهه ی مسیحیان را که حضرت عیسی (ع) را پسر خدا می دانستند، چگونه پاسخ می دهد؟

۱۸. به چه دلیل موضوع آفرینش حضرت آدم (ع) از آفرینش حضرت عیسی (ع) شگفت انگیز تر است؟

پاسخنامه درس ۱۰

سوالات تستی

۱. گزینه «۱» ص ۱۰۸ کتاب درسی «الف (صدای آ) با حروف «ص ض ط ظ غ ق ر خ» به صورت معمولی تلفظ می شود.»
۲. گزینه «۳» ص ۱۰۸ کتاب درسی «الف با سایر حروف مانند ـ ولی به صورت کشیده تلفظ می شود.»
۳. گزینه «۴» ص ۱۰۹ کتاب درسی «**تمثیل**» به معنای تشبیه چیزی است به چیز دیگر.»
۴. گزینه «۲» ص ۱۰۹ درسی «**تمثیل**» به معنای تشبیه چیزی است به چیز دیگر، که از یک یا چند جهت با آن اشتراک دارد. به این جهت یا جهت ها در اصطلاح وجه شبه می گویند.»
۵. گزینه «۱» ص ۱۰۹ کتاب درسی «تمثیل، با بیانی ظریف، از روی معانی مخفی یک سخن پرده برمی دارد.»
۶. گزینه «۴» ص ۱۱۰ کتاب درسی «مَثَل عیسی در نزد خدا، همچون آدم است که او را از خاک آفرید، و سپس به او فرمود: «موجود باش!» او هم فوراً موجود شد. (بنابراین، ولادت عیسی بدون پدر، هرگز دلیل بر خدا بودن او نیست).»
۷. گزینه «۲» ص ۱۱۰ کتاب درسی «مَثَل عیسی در نزد خدا، همچون آدم است که او را از خاک آفرید، و سپس به او فرمود: «موجود باش!» او هم فوراً موجود شد. (بنابراین، ولادت عیسی بدون پدر، هرگز دلیل بر خدا بودن او نیست).»
۸. گزینه «۱» ص ۱۱۰ کتاب درسی «از آنجا که حضرت عیسی (ع) بدون داشتن پدر متولد شده بود، عدّه ای از مسیحیان او را خدا یا پسر خدا می دانستند.»
۹. گزینه «۳» ص ۱۱۰ کتاب درسی «اگر حضرت عیسی بدون پدر به دنیا آمد، جای تعجب نیست و دلیل بر خدا بودن یا پسر خدا بودن نمی باشد، زیرا موضوع آفرینش حضرت آدم (ع) از این هم شگفت انگیزتر بود، چرا که او بدون پدر و مادر به دنیا آمده است. بنابراین همان گونه که مسیحیان حضرت آدم را خدا یا پسر خدا نمی دانند، درباره حضرت عیسی نیز نباید چنین تصوّری داشته باشند.»
۱۰. گزینه «۱» ص ۱۱۰ کتاب درسی «این آیه با استفاده از یک تمثیل ساده، استدلالی کوتاه و روشن در مقابل مسیحیان مطرح می نماید.»
۱۱. گزینه «۴» ص ۱۱۳ کتاب درسی «آیات آغازین سوره بیانگر آن چیزی است که به باور مسلمانان نشانه هایی از قیامت و دگرگونی های عظیم در پایان این جهان و آغاز رستاخیز به شمار می آید.»

۱۲. گزینه «۲» ص ۱۰۹ و ۱۱۰ کتاب درسی «یکی از مخالفان درباره این آیه قرآن که می فرماید: «هرگاه پوست تن گناهکاران در آتش بسوزد، پوست دیگری به جای آن قرار می دهیم» ، از امام صادق (ع) می پرسد: گناه پوست جدید چیست که باید سوزانده شود؟ حضرت پاسخ می دهد: این پوست همان قبلی است در حالی که غیر آن است. وقتی امام می بیند وی پاسخ را خوب متوجه نمی شود، این مثال را برای او می زند که وقتی ظرفی گلی می شکند، سپس بر آن آب ریخته و آن را به گل تبدیل کنیم و سپس ظرف را به شکل اول بسازیم، آیا این همان ظرف قبلی نیست، در حالی که غیر آن است؟ مرد پاسخ می دهد: آری.»

سوالات تشریحی

۱۳. الف (صدای آ) با حروف "ص ض ط ظ غ ق ر خ" به صورت معمولی تلفظ می شود. مانند:

صالح خاسرین قالوا

الف با سایر حروف مانند ـ ولی به صورت کشیده تلفظ می شود. مانند:

آداء تاب

آمن زوال ص ۱۰۸ کتاب درسی

۱۴. "تمثیل" به معنای تشبیه چیزی است به چیز دیگر، که از یک یا چند جهت با آن اشتراک دارد. به این جهت یا جهت ها در اصطلاح وجه شبه می گویند. ص ۱۰۹ کتاب درسی

۱۵. "تمثیل"، فوائد بسیاری دارد؛ از جمله: ۱- تمثیل، با بیانی ظریف، از روی معانی مخفی یک سخن پرده بر می دارد و نکات مبهم و تاریک را روشن می سازد، تا آنجا که مطالب پیچیده ذهنی، به صورت عینی و محسوس بیان شده و معانی عمیق در سطح درک و فهم مخاطب ارائه می شود. ۲- انسان ها از آن جهت که با امور عینی و ملموس بهتر ارتباط برقرار می کنند، از تشبیه و تمثیل نسبت به استدلال های عقلی، استقبال بیشتری نموده و از معارف نهفته در آن بهره بیشتری می برند. چه بسا یک تمثیل، اثری را در مخاطب بر جا گذارد که استدلال های عقلی چنین اثری را نداشته باشند. (ص ۱۰۹)

۱۶. امام صادق (ع)، شبهه فردی را در قالب تمثیلی زیبا پاسخ می دهد: یکی از مخالفان درباره این آیه قرآن که می فرماید: «هرگاه پوست تن گناهکاران در آتش بسوزد، پوست دیگری به جای آن قرار می دهیم» ، از امام صادق (ع) می پرسد: گناه

پوست جدید چیست که باید سوزانده شود؟ (نساء/۵۶) حضرت پاسخ می دهد: این پوست همان قبلی است در حالی که غیر آن است. وقتی امام می بیند وی پاسخ را خوب متوجه نمی شود، این مثال را برای او می زند که وقتی ظرفی گلی می شکند، سپس بر آن آب ریخته و آن را به گل تبدیل کنیم و سپس ظرف را به شکل اول بسازیم، آیا این همان ظرف قبلی نیست، در حالی که غیر آن است؟ مرد پاسخ می دهد: آری. (الامالی شیخ طوسی، ص ۵۸۱) ص ۱۰۹ و ۱۱۰ کتاب

۱۷. "إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ، خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ، ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ" مثل عیسی (ع) در نزد خدا، همچون آدم است که او را از خاک آفرید، سپس به او فرمود: "موجود باش" او هم فوراً موجود شد. (بنابراین ولادت عیسی (ع) بدون پدر، هرگز دلیل بر خدا بودن او نیست). آل عمران/۵۹ از آنجا که حضرت عیسی (ع) بدون داشتن پدر متولد شده بود، عده ای از مسیحیان او را خدا یا پسر خدا می دانستند. این آیه نازل شد و جواب آنان را چنین بیان کرد: اگر عیسی (ع) بدون پدر به دنیا آمد، جای تعجب نیست و دلیل بر خدا بودن یا پسر خدا بودن نمی باشد، زیرا موضوع آفرینش آدم (ع) از این هم شگفت انگیز تر بود. ص ۱۱۰ کتاب درسی

۱۸. موضوع آفرینش آدم (ع) از آفرینش عیسی (ع) هم شگفت انگیز تر بود، چرا که او بدون پدر و مادر به دنیا آمده است. بنابراین همانگونه که مسیحیان حضرت آدم (ع) را خدا یا پسر خدا نمی دانند، درباره حضرت عیسی (ع) نیز نباید چنین تصویری داشته باشند. ص ۱۱۰ کتاب درسی

سؤالات تستی

۱. در چه صورت، حروف (ق ط ب ج د) با تکان کوچکی تلفظ می شوند؟

۱- در حالت فتحه ۲- در حالت ضمه ۳- در حالت سکون ۴- در حالت کسره

۲. در اصطلاح به حالت وقف یا سکون روی حروف (ق ط ب ج د) که با تکان کوچکی تلفظ می شوند، چه می گویند؟

۱- قلقله ۲- ادغام ۳- اخفاء ۴- اظهار

۳. مهم ترین ابزار تعلیم و تربیت که تأثیر فراوانی در شکل دادن شخصیت فرد و جامعه دارد، کدام است؟

۱- خانواده ۲- ارائه الگوهای اخلاقی و رفتاری ۳- دوستان صمیمی ۴- آموزش و پرورش

۴. انسان از چه نظر بین خود و شخصیت الگو هماهنگی می بیند و به دنبال آن تحت تأثیر الگو قرار می گیرد؟

۱- از نظر مادی ۲- از نظر معنوی ۳- از نظر اخلاقی ۴- از نظر عاطفی

۵. در قرآن کریم، چه کلمه ای معادل الگو آمده است؟

۱- مَثَل ۲- كَذَالِك ۳- اسوه ۴- كَ

۶. کدام پیامبران در قرآن به عنوان الگو برای همه مؤمنان معرفی شده اند؟

۱- نوح (ع) و ابراهیم (ع) ۲- رسول خدا (ص) و ابراهیم (ع) ۳- موسی (ع) و عیسی (ع) ۴- ابراهیم (ع) و موسی (ع)

۷. خداوند در قرآن چه کسی را مَثَل می زند که با وجود برخورداری از یک زندگی اشرافی ایمان آورد؟

۱- هارون ۲- قارون ۳- آسیه همسر فرعون ۴- همسر زکریا (ع)

۸. با توجه به آیه ۱۱ سوره تحریم، همسر فرعون از خداوند چه درخواستی کرد؟

۱- صبر و استقامت ۲- خانه ای در بهشت ۳- گنج های فراخنده ۴- ایمان به حضرت موسی (ع)

۹. اطلاع از رفتارهای نادرست شخصیت های منفی و عاقبت سوء آنها در قرآن، چه حسی را در افراد نسبت به آن شخصیت ها

وجود می آورد؟

۱- تنفر و دلزدگی ۲- نفرین و لعنت کردن آنها ۳- تکذیب رفتار آنها ۴- عبرت گرفتن از رفتار آنها

۱۰. الگوهای منفی معرفی شده در قرآن، در برابر دعوت پیامبران، چه چیزی را برسختن آنها ترجیح می دادند؟

۱- رفاه و آسایش ۲- علاقه به همسر و فرزندان ۳- سنت آباء و اجداد ۴- جاه و مقام

۱۱. ثروتمندان مست و مغرور و تکذیب کنندگان به چه سرنوشتی گرفتار شدند؟

۱- سرنوشت آباء و اجدادشان ۲- نفرین پیامبران الهی ۳- دوری از رحمت خدا ۴- انتقام الهی

۱۲. به چه دلیل خداوند متعال در سوره انفطار، انسان را در پیشگاه خود مورد سؤال قرار می دهد؟

۱- به خاطر آزار و اذیت پیامبران ۲- به سبب گردن کشی ۳- به سبب بت پرستی ۴- به خاطر تکذیب آیات الهی

سوالات تشریحی

۱۳. چه حروفی در حالت وقف یا سکون، به صورت قلقله (با تکان کوچک) تلفظ می شوند؟

۱۴. چگونه انسان تحت تأثیر یک شخصیت الگو قرار می گیرد؟

۱۵. خداوند در قرآن کریم، از چه کسانی به عنوان الگو یا اسوه برای همه مؤمنان یاد می کند؟

۱۶. اشاره به دلیل لطف و رحمت خداوند به حضرت زکریا (ع) و همسرش در قرآن کریم، چه تأثیری می تواند روی مؤمنان داشته باشد؟

۱۷. در چه صورت ثروتمندان مست و مغرور، گرفتار انتقام الهی می شوند؟

۱۸. در سوره انفطار به چه موضوعاتی اشاره شده است؟

پاسخنامه درس ۱۱

سوالات تستی

۱. گزینه «۳» ص ۱۱۸ کتاب درسی «برای بیان زیبایی پنج حرف « ق ط ب ج د » در حالت سکون، باید این حروف با تکان کوچکی تلفظ شوند.»

۲. گزینه «۱» ص ۱۱۸ کتاب درسی «پیدانکردم»

۳. گزینه «۲» ص ۱۱۹ کتاب درسی «یکی از مهم ترین ابزار تعلیم و تربیت که تأثیر فراوانی در شکل دادن شخصیت فرد و جامعه دارد، ارائه نمونه ها و الگوهای اخلاقی و رفتاری است.»
۴. گزینه «۴» ص ۱۱۹ کتاب درسی «انسان زمانی که با یک شخصیت الگو روبه رو می شود و کمال مطلوب خویش را در او پیدا می کند، از نظر عاطفی نوعی نزدیکی و هماهنگی بین خود و الگو می بیند.»
۵. گزینه «۳» ص ۱۱۹ کتاب درسی «الگو» به زبان عربی معادل «اسوه» می باشد. قرآن از این کلمه برای معرفی دو تن از پیامبران الهی استفاده می کند.»
۶. گزینه «۲» ص ۱۱۹ کتاب درسی «پیدانکردم»
۷. گزینه «۳» ص ۱۲۰ کتاب درسی «آسیه، همسر فرعون با وجود نزدیکی به فرعون و برخورداری از یک زندگی اشرافی، به حضرت موسی (ع) ایمان آورد.»
۸. گزینه «۲» ص ۱۲۱ کتاب درسی «و خداوند برای مؤمنان، به همسر فرعون مثل زده است، در آن هنگام که گفت: پروردگارا! خانه ای برای من نزد خودت در بهشت بساز، و مرا از فرعون و کار او نجات ده و مرا از گروه ستمگران رهایی بخش.»
۹. گزینه «۱» ص ۱۲۱ کتاب درسی «آیات قرآن، شخصیت های منفی و عاقبت سوء آنها را چنان برای مخاطب ترسیم می کند که نوعی تنفر و دلزدگی در فرد نسبت به آن شخصی تنها پدید می آید.»
۱۰. گزینه «۳» ص ۱۲۱ کتاب درسی «خداوند در این آیه، اقوامی را که سنت آباء و اجداد خود را بر سخن پیامبران ترجیح می دادند، به عنوان الگوهای منفی معرفی می کند تا مخاطبان با آگاهی از زشتی کار آنان و سرانجام سوءشان، از این رفتار اجتناب کنند: «وَ كَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَارِهِمْ مُقْتَدُونَ... فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ، فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ» (و این گونه در هیچ دیاری پیش از تو پیامبر انداز کنند ه ای نفرستادیم مگر اینکه ثروتمندان مست و مغرور آن گفتند: «ما پدران خود را بر آئینی یافتیم و به آثار آنان اقتدا می کنیم... به همین جهت از آنها انتقام گرفتیم؛ بنگر پایان کار تکذیب کنندگان چگونه بود.»
۱۱. گزینه «۴» ص ۱۲۱ کتاب درسی «و این گونه در هیچ دیاری پیش از تو پیامبر انداز کنند ه ای نفرستادیم مگر اینکه ثروتمندان مست و مغرور آن گفتند: «ما پدران خود را بر آئینی یافتیم و به آثار آنان اقتدا می کنیم... به همین جهت از آنها انتقام گرفتیم؛ بنگر پایان کار تکذیب کنندگان چگونه بود.»
۱۲. گزینه «۲» ص ۱۲۳ کتاب درسی «در این سوره به اتفاقات هنگام برپایی قیامت و اوضاع نیکان و بدکاران در آن هنگام اشاره شده است. پس از آن خداوند متعال انسان را به سبب گردن کشی در پیشگاه خود مورد سؤال قرار می دهد.»

سوالات تشریحی

۱۳. برای بیان زیبایی پنج حرف "ق ط ب ج د"، (که به آنها جهت آسان شدن یادگیری "قطب جد" می گویند). در حالت سکون، باید این حروف با تکان کوچکی تلفظ شوند. به نمونه های زیر توجه کنید:

أَحَدٌ	الصَّمَدُ	لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ
سُبْحَانَ اللَّهِ	يَجْعَلُ	مَقْدُورًا
		ص ۱۱۸ کتاب درسی

۱۴. انسان زمانی که با یک شخصیت الگو رو به رو می شود و کمال مطلوب خویش را در او پیدا می کند، از نظر عاطفی نوعی نزدیکی و هماهنگی بین خود و الگو می بیند و به دنبال آن تحت تأثیر الگو قرار می گیرد و رفتارش را با آن هماهنگ می کند و از او درس می گیرد.

ص ۱۱۹ کتاب درسی

۱۵. "الگو" به زبان عربی معادل "اسوه" می باشد. قرآن از این کلمه برای معرفی دو تن از پیامبران الهی (ابراهیم (ع) و حضرت محمد (ص))، استفاده می کند و زندگی ایشان را بدون استثناء نمونه ای برای همه مؤمنان می داند. ص ۱۱۹ کتاب درسی

۱۶. حضرت زکریا (ع)، یکی از پیامبران صالح خداست که بسیار مورد لطف و رحمت الهی بوده است. در یکی از سوره ها، دلیل لطف و رحمت الهی به او و همسرش اینگونه بیان می شود: " ... إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرِ [آت]، وَ يَدْعُونَنا رَغْبًا وَ رَهْبًا، وَ كَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ " انبیاء/ ۹۰ این رفتارها می تواند الگویی برای یک مؤمن قرار گیرند تا با مداومت به آنها، زمینه بهره مندی از رحمت و هدایت الهی بیش از گذشته برای ایشان فراهم گردد. ص ۱۲۰ کتاب درسی

۱۷. خداوند در این آیه، اقوامی را که سنت آباء و اجداد خود را بر سخن پیامبران ترجیح می دادند، به عنوان الگوهای منفی معرفی می کند تا مخاطبان با آگاهی از زشتی کار آنها و سرانجام سوءشان، از این رفتارها اجتناب کنند: " وَ كَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوها، إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَارِهِم مُّقْتَدُونَ ...، فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ، فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكذِبِينَ " و این گونه در هیچ دیاری پیش از تو پیامبر انداز کننده ای نفرستادیم مگر اینکه ثروتمندان مست و مغرور آن گفتند: " ما پدران خود را بر آیینی یافتیم و به آثار آنان اقتدا می کنیم به همین جهت از آنها انتقام گرفتیم؛ بنگر پایان کار تکذیب کنندگان چگونه بود. زخرف/ ۲۵-۲۳ ص ۱۲۱ کتاب درسی

نام کتاب: علوم و معارف قرآنی (۱)

نام درس: درس (۱۱)

۱۸. در این سوره به اتفاقات هنگام برپایی قیامت و اوضاع نیکان و بدکاران در آن هنگام اشاره شده است. پس از آن خداوند متعال، انسان را به سبب گردن کشی در پیشگاه خود مورد سؤال قرار می دهد. همچنین در این سوره به ثبت و ضبط اعمال انسان اشاره شده است.

ص ۱۲۳ کتاب درسی

سؤالات تستی

۱. ترتیل به چه معناست؟

۱- تلاوت صحیح و شمرده همراه با تدبیر در معنای آیات

۲- آرام و کند خواندن آیات

۳- تند و با سرعت خواندن آیات

۴- متوسط خواندن آیات

۲. کدام یک از گزینه های زیر، جزء انواع ترتیل نمی باشد؟

۱- تحقیق

۲- تجوید

۳- تحدیر

۴- تدویر

۳. کدام یک از قرائت های زیر، به عنوان تلاوت "مجلسی"، در محافل قرآن رایج می باشد؟

۱- تحدیر

۲- تدویر

۳- ترتیل

۴- تحقیق

۴. ویژگی های قرائت به روش تدویر کدام است؟

۱- نه تند و نه کند بلکه متوسط و با توجه نسبی به معنا

۲- تند و با سرعت خواندن بدون توجه به معنا

۳- آرام و کند خواندن با توجه به معنا

۴- متوسط خواندن همراه با تدبیر در آیات قرآن

۵. به کدام روش تلاوت قرآن کریم، ترتیل گفته می شود؟

۱- تحدیر

۲- تدویر

۳- تحقیق

۴- تجوید

۶. چرا روش تحدیر که با آن قرآن کریم، تند و سریع خوانده می شود، روش پسندیده ای نمی باشد؟

۱- تلاوت مجلسی است و در محافل قرآنی رایج می باشد

۲- تلاوت قرآن کمتر از یک ساعت طول می کشد

۳- توجه کمی به مفاهیم آیات می شود

۴- در جزء خوانی ماه رمضان نمی توان از آن استفاده کرد

۷. مراد از تفسیر آیات چیست؟

۱- تفسیر ترتیبی

۲- ظاهر و آشکار نمودن

۳- تفسیر موضوعی

۴- معنای ظاهری آیات

۸. به معنایی که از ظاهر لفظ آیات به ذهن متبادر می شود، چه می گویند؟

- ۱- معنای ظاهر و آشکار ۲- ترجمه ۳- مفاهیم ۴- تفسیر

۹. علامه سید محمد حسین طباطبایی در تفسیر "المیزان فی تفسیر القرآن" و محمود زمخشری در تفسیر "الکشاف" به چه روشی به تفسیر آیات پرداخته اند؟

- ۱- تفسیر موضوعی ۲- تفسیر روایی ۳- تفسیر ترتیبی ۴- تفسیر اثری

۱۰. تفسیر "توحید در قرآن"، اثر چه کسی است و از چه روشی استفاده کرده است؟

- ۱- آیت الله جوادی آملی، تفسیر موضوعی ۲- علامه محمد تقی مصباح یزدی، تفسیر ترتیبی

- ۳- آیت الله جوادی آملی، تفسیر ترتیبی ۴- سمیح عاطف، تفسیر موضوعی

۱۱. تفسیر "جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن"، و تفسیر "قصص الانبیاء فی القرآن الکریم" به ترتیب نمونه هایی از چه شکل تفسیر قرآن هستند؟

- ۱- تفسیر موضوعی در سنت، تفسیر موضوعی در شیعه ۲- تفسیر ترتیبی در شیعه، تفسیر ترتیبی در سنت

- ۳- تفسیر ترتیبی در شیعه، تفسیر موضوعی در سنت ۴- تفسیر موضوعی در شیعه، تفسیر موضوعی در سنت

۱۲. در سوره اعلی روی سخن با چه کسی است؟

- ۱- مؤمنان ۲- شخص پیامبر (ص) ۳- حضرت موسی (ع) ۴- ابراهیم (ع)

سؤالات تشریحی

۱۳. ترتیل به چه معناست؟

۱۴. ترتیل به جهت سرعت، چند نوع است؟ توضیح دهید؟

۱۵. روش قرائت تحقیق و روش قرائت تدویر چه تفاوتی با هم دارند، توضیح دهید؟

۱۶. تفسیر قرآن یعنی چه؟ و تفاوت آن با ترجمه قرآن چیست؟

۱۷. کشف معانی آیات و بهره مندی از آنها دارای چه شرایطی است؟

۱۸. شکل های مختلف تفسیر قرآن را توضیح دهید؟

پاسخنامه درس ۱۲

سوالات تستی

۱. گزینه «۱» ص ۱۲۸ کتاب درسی «تلاوت حروف و کلمات قرآن به صورت «صحیح» و «شمرده» همراه با تدبر در معنای آیات.»
۲. گزینه «۲» ص ۱۲۸ کتاب درسی «ترتیل به جهت سرعت، خود دارای سه نوع گوناگون می باشد که عبارت اند از: ۱- تحقیق (آرام و کند خواندن) ۲- تدویر (متوسط خواندن) ۳- تحدیر (تند و با سرعت خواندن)»
۳. گزینه «۴» ص ۱۲۸ کتاب درسی «آنچه امروزه به عنوان تلاوت «مجلسی» در محافل قرآنی رایج می باشد همان تلاوت به روش ۴. تحقیق است.»
۵. گزینه «۱» ص ۱۲۹ کتاب درسی «ویژگی های قرائت به روش تدویر عبارت است از: ۱- نه تند و نه کند بلکه متوسط ۲- توجه نسبی به معنا»
۶. گزینه «۲» ص ۱۲۹ کتاب درسی «امروزه تنها به این روش (تدویر) از تلاوت قرآن کریم «ترتیل» گفته می شود.»
۷. گزینه «۳» ص ۱۲۹ کتاب درسی «زیرا در این روش توجه کمی به مفاهیم آیات می شود.»
۸. گزینه «۲» ص ۱۳۰ کتاب درسی «تفسیر از ریشه «ف س ر» به معنای «ظاهر و آشکار نمودن» می باشد.»
۹. گزینه «۲» ص ۱۳۰ کتاب درسی «هنگامی که آیاتی از قرآن را می خوانیم، معنایی از ظاهر لفظ آیات به ذهن متبادر می شود. این معنا از آنجا که از ظاهر لفظ به دست آمده است، «تفسیر» نیست، بلکه آن را «ترجمه» می نامیم.»
۱۰. گزینه «۳» ص ۱۳۱ کتاب درسی «المیزان فی تفسیر القرآن» اثر علمه سید محمد حسین طباطبائی و تفسیر «الکشاف» اثر محمود زمخشری، به ترتیب نمونه ای از تفسیر ترتیبی در میان شیعه و اهل سنت به شمار می آید.»
۱۱. گزینه «۱» ص ۱۳۲ کتاب درسی «توحید در قرآن» اثر آیت الله عبدالله جوادی آملی، تفسیر موضوعی «با اندکی تغییر
۱۲. گزینه «۴» ص ۱۳۲ کتاب درسی «توحید در قرآن» اثر آیت الله عبدالله جوادی آملی و «جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن»، اثر علامه محمد تقی مصباح یزدی، نمونه هایی از تفاسیر موضوعی در شیعه و «قصص الانبیاء فی القرآن الکریم» اثر سمیع عاطف، نمونه ای از این نوع تفسیر در میان اهل سنت به شمار می آیند.»
۱۳. گزینه «۲» ص ۱۳۵ کتاب درسی «این سوره در حقیقت از دو بخش تشکیل یافته: بخشی که در آن روی سخن به شخص پیامبر است و دستوراتی را در زمینه تسبیح پروردگار، و ادای رسالت، به او می دهد، و اوصاف هفتگانه ای از خداوند بزرگ در این رابطه می شمرد.»

سوالات تشریحی

۱۴. ترتیل عبارت است از: تلاوت حروف و کلمات قرآن به صورت "صحیح" و "شمرده" همراه با تدبیر در معنای آیات. ص ۱۲۸
۱۵. ترتیل به جهت سرعت، خود دارای سه نوع گوناگون می باشد که عبارتند از: ۱- تحقیق (آرام و کند خواندن) ۲- تدویر (متوسط خواندن) ۳- تحدیر (تند و با سرعت خواندن) ص ۱۲۸ کتاب درسی
۱۶. تحقیق: قرائت در این روش دو ویژگی زیر را دارد: ۱- کند و آرام ۲- توجه به معنا آنچه امروزه به عنوان تلاوت "مجلسی" در محافل قرآنی رایج می باشد، همان تلاوت به روش تحقیق است.
- تدویر: ویژگی های قرائت به روش تدویر عبارت است از: ۱- نه تند و نه کند بلکه متوسط ۲- توجه نسبی به معنا امروزه تنها به این روش از تلاوت قرآن کریم "ترتیل" گفته می شود. از این شیوه در روزهای ماه مبارک رمضان جهت قرائت روزانه یک جزء از قرآن که حدوداً یک ساعت طول می کشد، استفاده می شود و از صدا و سیما با عنوان "جزء خوانی" پخش می گردد. ص ۱۲۸ و ۱۲۹ کتاب درسی
۱۷. تفسیر از ریشه "ف س ر" به معنای "ظاهر و آشکار نمودن" می باشد. "تفسیر قرآن"، علمی است که به کمک آن، مراد و مقصود آیات قرآن، به اندازه توان مفسر کشف و آشکار می گردد. هنگامی که آیاتی از قرآن را می خوانیم، معنایی از ظاهر لفظ آیات به ذهن متبادر می شود. این معنا از آنجا که از ظاهر لفظ به دست آمده است، "تفسیر" نیست، بلکه آن را "ترجمه" می نامیم. ص ۱۳۰ کتاب درسی
۱۸. کشف معانی آیات و بهره مندی از آنها شرایطی دارد:
- ۱- طهارت باطنی ۲- کسب علوم مورد نیاز از جمله علم لغت، اسباب النزول، مکی و مدنی و ... ص ۱۳۱ کتاب
۱۹. بررسی تفاسیر موجود نشان می دهد که مفسران تاکنون به دو شکل گوناگون به تفسیر آیات قرآن همت گماشته اند:
- الف- تفسیر ترتیبی: در این حالت مفسر بر اساس ترتیب سوره ها و آیات قرآن در مصحف شریف، به تفسیر آیات می پردازد. تفاسیر ترتیبی معمولاً از تفسیر سوره "فاتحه الکتاب" در جزء ۱ آغاز و به تفسیر سوره "ناس" در جزء ۳۰ ختم می شوند. "المیزان فی تفسیر القرآن" اثر علامه سید محمد حسین طباطبایی و تفسیر "الکشاف" اثر محمود زمخشری، به ترتیب نمونه ای از تفسیر ترتیبی در میان شیعه و اهل سنت به شمار می آید. ب- تفسیر موضوعی: در این حالت مفسر، یک موضوع یا تعدادی از موضوعات هم راستا را انتخاب نموده و با بررسی کل آیات قرآن، تنها نظر قرآن در خصوص آن موضوع یا موضوعات را بیان می کند.

نام کتاب: علوم و معارف قرآنی (۱)

نام درس: درس (۱۲)

توحید در قرآن"، اثر آیت الله عبدالله جوادی آملی و "جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن"، اثر علامه محمد تقی مصباح یزدی، نمونه هایی از تفاسیر موضوعی در شیعه و "قصص الانبیاء فی القرآن الکریم" اثر سمیح عاطف، نمونه ای از این نوع تفسیر در میان اهل سنت به شمار می آیند. ص ۱۳۱ و ۱۳۲ کتاب درسی